BMC
YACHT GROUP

Accommodatiebeleid Reusel-De Mierden

Eindrapport | september 2023

Partners in verbetering

Rekenkameronderzoek Accommodatiebeleid Reusel-De Mierden

Eindrapport
Rekenkamercommissie Kempengemeenten

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Inhoudsopgave

Voorwoord **1**
Leeswijzer **2**
H1 | Inleiding **4**
1.1 Aanleiding onderzoek 4
1.2 Doelstelling onderzoek 4
H2 | Conclusies en aanbevelingen **5**
2.1 Conclusies 5
2.2 Aanbevelingen 7
H3 | Onderzoeksverantwoording **11**
3.1 Hoofdvraag en deelvragen 10
3.2 Onderzoeksmethoden 11
H4 | Beleid **13**
4.1 Er is geen overkoepelend (integraal) accommodatiebeleid, wel is er beleid op deelterreinen 13
4.2 In de vigerende beleidsplannen zijn de doelstellingen overwegend concreet geformuleerd 17
H5 | Organisatie en uitvoering **20**
5.1 Er is een basisaanbod van voorzieningen op het gebied van sportaccommodaties en 'gemeenschapshuizen' dat aansluit bij de schaalgrootte van de gemeente 21
5.2 Beheer, onderhoud en exploitatie van de accommodaties zijn "op afstand" geplaatst, de samenwerking vraagt aandacht 21
5.3 Ambtelijke capaciteit om vorm te geven aan beleidsontwikkeling en -uitvoering is (te) krap 23
5.4 Ontbreken van 'partnership' heeft een rol gespeeld bij het beëindigen van de samenwerking tussen de gemeente en Stibex 24
H6 | Resultaten **25**
6.1 Periodieke beleidsevaluatie vindt onvoldoende plaats. Het ontbreken van streefwaarden en indicatoren bij het stellen van beleidsdoelen maakt dat de doelmatigheid en de effectiviteit van het beleid moeilijk is te meten 25
6.2 Er wordt wel meerwaarde gecreëerd, maar het is niet inzichtelijk wat de effecten precies zijn 26
H7 | Evaluatie en verantwoording **27**
7.1 De informatievoorziening is beperkt, voortgang is beperkt te volgen en alleen op projectniveau 27
7.2 De raad is erg betrokken en heeft op projectniveau ook (flink) gecontroleerd en bijgestuurd 29
Nawoord **33**
Bijlage 1 | Normenkader **34**
Bijlage 2 | Bestudeerde documenten **36**
Bijlage 3 | Lijst van gevoerde gesprekken **37**
Bijlage 4 | Casussen **38**
Bijlage 5 | Bestuurlijke reactie **48**

Voorwoord

Belangrijk voor de leefbaarheid van kleine kernen en de vitaliteit van lokale gemeenschappen is de aanwezigheid van adequate accommodaties die ruimte bieden aan activiteiten die daaraan een bijdrage leveren. De meeste gemeenten in Nederland exploiteren of dragen bij aan de exploitatie van gemeenschaps-, sport- of cultuuraccommodaties. Daarop is Reusel-De Mierden geen uitzondering.

In juli 2021 liet de stichting Stibex de gemeente Reusel-De Mierden weten te willen gaan stoppen met de exploitatie en het beheer van Cultureel Centrum De Kei en de vier sportparken binnen de gemeente Reusel-De Mierden. De aanleiding hiervoor leek divers en varieerde van een toegenomen regelgeving en bureaucratisering tot een gevoel van het hebben van minder ruimte voor eigen keuzes en (daardoor) minder toegevoegde waarde voor de gemeenschap. Dat was voor ons reden genoeg om eens wat diepgaander te kijken naar het hoe en wat van het gemeentelijk accommodatiebeleid in Reusel-De Mierden.

Onze bevindingen kunt u lezen in deze rapportage, net als de conclusies en aanbevelingen die we daaraan verbonden. De organisatie heeft aangeven het accommodatiebeleid in 2024 te gaan herijken. En dat is - zoals u kunt lezen - nodig. Wij zijn ervan overtuigd dat wij met dit onderzoek hieraan een relevante bijdrage hebben kunnen leveren, we zien uit naar de behandeling van onze onderzoeksresultaten in de gemeenteraad en uiteraard naar de vertaling daarvan in het nieuwe aangekondigde beleid.

Hein-Willem Vlemmix
Voorzitter Rekenkamercommissie Kempengemeenten

Leeswijzer

Voor u ligt het rapport van het rekenkameronderzoek naar het accommodatiebeleid in de gemeente Reusel-De Mierden. Hierin doen we verslag van de onderzoeksactiviteiten die plaatsvonden in de periode april 2023 tot en met juli 2023 en geven we een overzicht van de bevindingen van het onderzoeksteam, zoals verzameld aan de hand van de onderzoeksvragen van de Rekenkamercommissie.

Dit rapport bestaat uit twee delen. **Deel I** is een zelfstandig leesbare rapportage van het onderzoek. In dit deel zijn de hoofdlijnen van het onderzoek en de belangrijkste uitkomsten op hoofdlijnen beschreven. In dit deel leest u:

- het doel van het onderzoek;
- het belang van het onderwerp voor de gemeenteraad;
- de conclusies uit het onderzoek;
- de aanbevelingen voor verbetering van het accommodatiebeleid.

Voor degenen die geïnteresseerd zijn in een gedetailleerde uitwerking van de onderzoeksvragen, is in **Deel II** (nota van bevindingen) het integrale onderzoek met daarin de volledige beantwoording van de onderzoeksvragen en de onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

DEEL I

Essentie van het onderzoek

H1 | Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

De meeste gemeenten in Nederland exploiteren of dragen bij aan de exploitatie van gemeenschaps-, sport- of cultuuraccommodaties. Daarop is Reusel-De Mierden geen uitzondering. Maatschappelijke accommodaties geven ruimte aan tal van waardevolle initiatieven en activiteiten die rechtstreeks bijdragen aan het welzijn en welbevinden van inwoners. In juli 2021 liet de stichting Stibex de gemeente Reusel-De Mierden weten te willen stoppen met de exploitatie en het beheer van Cultureel Centrum De Kei en de vier sportparken binnen de gemeente. Daarvoor worden door de betrokken partijen meerdere redenen aangevoerd: een toegenomen regelgeving en bureaucratisering, het ontbreken van de ruimte om meer eigen keuzes te kunnen maken en (daardoor) minder toegevoegde waarde te kunnen creëren voor de gemeenschap.

Ontwikkelingen, zoals rond Stibex, zijn representatief voor de vraagstukken die spelen rond maatschappelijk vastgoed en/of maatschappelijke voorzieningen op tal van plekken in het land. Vergroot de lokale overheid haar portefeuille maatschappelijk vastgoed (om zo beter te kunnen sturen) of stoot zij juist maatschappelijk vastgoed af. Gaat de overheid zelf exploiteren of laat zij de exploitatie aan de markt over? En bij het op afstand zetten: hoe houdt de lokale overheid grip op de (maatschappelijke) beleidsuitvoering? En ook: hoe kan maatschappelijk vastgoed en/of hoe kunnen maatschappelijke voorzieningen zo doelmatig mogelijk worden beheerd en geëxploiteerd?

Reden genoeg om eens wat dieper te kijken naar het hoe en wat van het gemeentelijk accommodatiebeleid in Reusel-De Mierden. De Rekenkamercommissie van de Kempengemeenten heeft daarom besloten een onderzoek te doen naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het accommodatiebeleid van de gemeente Reusel-De Mierden.

1.2 Doelstelling onderzoek

Met dit onderzoek naar het accommodatiebeleid in Reusel- De Mierden wil de Rekenkamercommissie kijken of de toegenomen regelgeving heeft geleid tot bureaucratisering, met als gevolg een beperkte vrijheid voor eigen invulling en keuzes door de beheerders en exploitanten van het (maatschappelijk) vastgoed. En als dit zo is, leidt dat dan tot een vermindering van de meerwaarde voor de samenleving? Met andere woorden, in hoeverre is het beleid doeltreffend, doelmatig en zorgt het in de praktijk ook voor meerwaarde?

De Rekenkamercommissie heeft, gekoppeld aan de doelstelling, de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Is er in Reusel-De Mierden sprake van een doeltreffend en doelmatig gemeentelijk accommodatiebeleid?

De probleemstelling is verder geoperationaliseerd naar een serie deelvragen die gerangschikt zijn naar de beleidscyclus. Deze deelvragen vindt u in de onderzoeksverantwoording (hoofdstuk 3).

H2 | Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de bevindingen, zoals beschreven in Deel II, zijn de volgende conclusies te trekken en aanbevelingen te doen.

In deel II van dit rapport zijn alle bevindingen uitvoerig beschreven. In dit deel gaan we in op de belangrijkste conclusies.

2.1 Conclusies

1. **Er is geen integraal accommodatiebeleid geformuleerd en vastgesteld.**

De gemeente Reusel-De Mierden beschikt niet over een integraal (lees: overkoepelend) beleidskader voor maatschappelijke voorzieningen en/of accommodaties. Mede daardoor is het gemeentelijke accommodatiebeleid en de uitvoering daarvan 'versnipperd' en kent het op onderdelen 'open einden'. Eenduidige beleidsuitgangspunten, een visie op de ontwikkeling van maatschappelijke accommodaties voor de middellange en lange termijn en de daarbij behorende strategische acties ontbreken. Daarmee is er ook geen heldere 'paraplu' voor de doorvertaling van het beleid in de verschillende jaarplannen en uitvoeringsprogramma's op de deelgebieden.

2. **Het accommodatiebeleid op deelgebieden is onvoldoende uitgewerkt en geactualiseerd.**

Samenhangend met conclusie 1 is er wel accommodatiebeleid opgesteld voor verschillende deelterreinen zoals 'onderwijs' en 'sport'. Het beleid met betrekking tot deze deelgebieden is echter (sterk) gedateerd. De gemeente geeft hierbij aan dat deze in 2024 zullen worden geactualiseerd. Voor het deelgebied 'cultuur' worden enkele ambities met betrekking tot accommodaties genoemd, maar het beleid op dit gebied is gedateerd, beperkt van omvang en krijgt verder weinig aandacht. Voor de huisvesting van 'welzijn' en 'zorg' is geen accommodatiebeleid geformuleerd.

3. **Ambities met betrekking tot het accommodatiebeleid en de beoogde maatschappelijke effecten daarvan zijn doorgaans concreet geformuleerd, maar specifieke streefwaarden en indicatoren om de resultaten van het beleid te meten ontbreken.**

Samenhangend met conclusie 2, daar waar wel accommodatiebeleid is geformuleerd, zijn over het algemeen de ambities en de beoogde maatschappelijke effecten helder beschreven en zijn deze in meer of mindere mate vertaald naar concrete, meetbare en tijdgebonden doelen. Hierbij ontbreken echter specifieke streefwaarden en indicatoren. Hierdoor is het onvoldoende duidelijk wat het resultaat is (en zou moeten zijn).

4. **Rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het beheer en de exploitatie van de accommodaties door derden, en de afbakening hiervan, zijn helder. Echter het doorontwikkelen van de bestaande relaties naar volwaardig 'partnership' verdient nog wel de nodige aandacht.**

De gemeente Reusel-De Mierden heeft de keuze gemaakt om een deel van de exploitatie en het volledige beheer van de sportvoorzieningen en de gemeenschapshuizen "op afstand" te plaatsen c.q. door 'derden' te laten uitvoeren. Dat is op zichzelf een logische keuze. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de gemeente en de partijen die voor de gemeente het beheer en de exploitatie verzorgen, alsmede de verantwoordelijkheden van de eindgebruikers, zijn doorgaans goed vastgelegd. Maar deze aspecten zijn nog onvoldoende uitgewerkt in 'partnership', het gevoel dat partijen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Hierdoor verloopt de samenwerking met externe partijen onnodig stroef en soms ineffectief. Er wordt door de gemeente nog onvoldoende geïnvesteerd in de relatie met externe partijen en/of in het onderhouden daarvan.

5. **Het meerjarig onderhoud van de accommodaties is in kaart gebracht en gepland. De uitvoering verloopt bij de buitensportaccommodaties adequaat. In het geval van de binnensportaccommodaties is er op onderdelen sprake van achterstallig onderhoud.**

Voor het onderhoud van en de toekomstige vervanging binnen de sportaccommodaties, MFA's en gemeenschapshuizen zijn Meerjarige Onderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld. Het beeld is dat deze MJOP's bij de buitensportaccommodaties adequaat en/of grotendeels volgens planning worden uitgevoerd, maar dat dit op onderdelen niet geldt voor het planmatig onderhoud van de binnensportaccommodaties. Het doorschuiven van onderhoud en vervanging leidt op termijn niet alleen tot suboptimale voorzieningen, maar brengt ook begrotingstechnische risico's met zich mee.

6. **Tarieven komen steeds verder onder druk te staan met het risico dat voorzieningen minder toegankelijk worden voor minder draagkrachtige inwoners**

Niet alleen door de forse kostenstijgingen in de afgelopen jaren, maar ook vanwege het feit dat de externe partijen die voor de gemeente het beheer en (delen van) de exploitatie verzorgen een eigen verantwoordelijkheid hebben om te komen tot een sluitende begroting, komen de tarieven voor de gebruikers van de accommodaties meer en meer onder druk te staan. Zonder een adequate sturing van de gemeente hierop, ontstaat er een risico dat de toegankelijkheid van de voorzieningen vermindert. Een dergelijke ontwikkeling staat haaks op de doelstellingen van de gemeente met betrekking tot gezondheid, welzijn en welbevinden, en inclusiviteit.

7. **Er is sprake van discontinuïteit in beleidsontwikkeling en -uitvoering**

De ontwikkeling en uitvoering van het accommodatiebeleid stagneren. Dit is deels toe te rekenen aan het ontbreken van overkoepelend beleid (zie conclusie 1), maar met name ook aan de beperkte (ambtelijke) capaciteit en continuïteit binnen de gemeente. Het effect is onder andere dat de evaluatie en/of actualisatie van beleidsuitgangspunten en -plannen niet of slechts beperkt plaatsvindt en dat afspraken over periodiek overleg/afstemming tussen de gemeente en de beheerders/exploitanten van de accommodaties niet worden of kunnen worden nagekomen.

8. **De voortgang van het accommodatiebeleid is lastig te monitoren**

In samenhang met de conclusies 1, 2 en 3 moeten we vaststellen dat de verantwoording over de beleidsontwikkeling en -uitvoering met betrekking tot het voorzieningenniveau vooral plaatsvindt aan de hand van jaarverslagen en begrotingen binnen de gemeentelijke planning-en-controlcyclus. In de jaarstukken en begrotingen zijn verschillende resultaten met betrekking tot het accommodatiebeleid opgenomen. Omdat overkoepelend beleid ontbreekt, wordt vooral projectmatig gerapporteerd in zowel de jaarrekening als de raadsinformatiebrieven. Een en ander leidt op onderdelen tot een *information gap*. Raadsleden kunnen de voortgang maar beperkt volgen, eigenlijk alleen op project-/casusniveau. Bijgevolg kan de raad ook maar beperkt, namelijk uitsluitend op het niveau van specifieke cases, sturen op het accommodatiebeleid.

2.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande conclusies komen we tot de volgende aanbevelingen.

1. **College: Formuleer integraal (lees: overkoepelend) accommodatiebeleid.**

Het opstellen van (integraal) accommodatiebeleid biedt een kader voor strategische planning, stimuleert efficiënt gebruik van middelen, bevordert samenwerking, toegankelijkheid en duurzaamheid en draagt bij aan gemeenschapsbetrokkenheid. Het helpt de gemeente om de behoeften van de gemeenschap te vervullen en faciliteiten te ontwikkelen en beheren op een manier die optimaal aansluit bij de doelen en belangen van alle betrokkenen. Werk het integrale accommodatiebeleid tenminste uit op de volgende aspecten:

a. De uitgangspunten voor het gemeentelijke accommodatiebeleid en wat hiermee wordt beoogd.
b. De samenhang met andere beleidsterreinen (sport, onderwijs, cultuur, sociaal domein en gezondheidszorg).
c. Welke voorzieningen tot het publieke en welke voorzieningen tot het private domein behoren.
d. De wijze waarop de gemeente de voorzieningen/accommodaties duurzaam in stand wenst te houden, te beheren en te exploiteren.
e. Bij het "op afstand zetten" van het beheer en de exploitatie: leg vast welke verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden de gemeente hierin heeft of behoudt, en welke worden belegd bij een derde partij en welke werkwijze hierin wordt gevolgd.
f. De (eenduidige) systematiek die wordt gevolgd bij het vaststellen van de tarieven en/of huursommen in het geval van maatschappelijke gebruikers en/of huurders.

2. **College: Werk het overkoepelend accommodatiebeleid uit in (deel)beleidsplannen per domein/discipline.**

In samenhang met aanbeveling 1: Gebruik het overkoepelend accommodatiebeleid als kader/vertrekpunt voor de vormgeving van (actueel) 'deelbeleid' voor sportaccommodaties, culturele voorzieningen, onderwijsaccommodaties, gemeenschapshuizen en eventueel overige maatschappelijke voorzieningen. Formuleer per 'domein' en/of 'discipline' kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen en de daarbij behorende streefwaarden en indicatoren. Maak gebruik van monitoring en evaluatie in het beleidsproces om waardevolle inzichten te verkrijgen in de voortgang en impact van beleidsmaatregelen en in de effectiviteit ervan, en om transparantie en beleidsleren te bevorderen.

3. **College en partners/stakeholders: Organiseer het beheer en de exploitatie van de accommodaties op basis van 'partnership'.**

Het doelmatig en duurzaam in stand houden van de accommodaties/voorzieningen is meer dan 'het uitbesteden van het beheer en de exploitatie ervan aan derden'. Het is binnen van tevoren vastgestelde kaders en uitgangspunten (zie aanbeveling 1) een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de (externe) beheerder/exploitant. Voor de gemeente geldt in het bijzonder: investeer in de relatie en in het onderhoud daarvan. Betrek in het kader van 'burgerparticipatie' hierbij, waar mogelijk, ook de inwoners van Reusel-De Mierden (bevorderen eigenaarschap). Stibex als 'burgerinitiatief' is hiervan een goed voorbeeld.

4. **College: Draag zorg voor voldoende continuïteit in de beleidsontwikkeling en -uitvoering.**

De basis hiervoor wordt gevormd door duidelijke kaders en uitgangspunten voor het gemeentelijke accommodatiebeleid (zie aanbevelingen 1 en 2) en door het consequent doorlopen van de daarbij behorende beleidscycli.

Maar even belangrijk is dat er binnen het gemeentelijke apparaat voldoende capaciteit en kennis worden vrijgespeeld om de beleidsontwikkeling en -uitvoering (ambtelijk) te ondersteunen. De afgelopen jaren is de capaciteit echt te krap geweest.

5. College en raad: Stuur op het voldoende toegankelijk houden van de voorzieningen voor alle inwoners van Reusel-De Mierden.
Het "op afstand zetten" van het beheer en de exploitaties van de gemeentelijke accommodaties mag er niet toe leiden dat de voorzieningen voor groepen van inwoners in de loop van de tijd minder toegankelijk/bereikbaar worden. Een en ander vraagt om politieke keuzes om al dan niet extra gelden beschikbaar te stellen om tarieven en kostenstijgingen meer met elkaar in evenwicht te brengen. Overigens mag duidelijk zijn dat ook andere factoren kunnen bijdragen aan de toegankelijkheid/ bereikbaarheid van de voorzieningen.

6. College en raad: Betrek de gemeenteraad actief bij het inrichten van verantwoording en informatievoorziening
Raadsleden kunnen hierdoor mede bepalen hoe en wanneer ze worden ingelicht over zowel de inhoudelijke taakuitvoering (beheer, ondersteuning, initiatieven, enzovoorts) als de voortgang op het gebied van (strategische) beleidsontwikkeling. Hiervoor dient dan wel eerst een visie of beleidsplan te worden opgesteld, waarin de strategie en doelen worden benoemd (zie aanbevelingen 1 en 2). Zorg er vervolgens voor dat de P&C-cyclus en de overige informatiestromen op inhoud en financiën op elkaar worden afgestemd, zodat er samenhang en overzicht in de informatievoorziening ontstaan. Er hoeft geen monitor te worden gebouwd, maar het incidenteel rapporteren op basis van projecten is niet voldoende om de raad in positie te brengen om goed kaders te kunnen stellen en om zijn controlerende taak te kunnen uitvoeren. De betreffende informatie zou bijvoorbeeld in de periodieke bestuursrapportages kunnen worden opgenomen.

DEEL II

Nota van bevindingen

H3 | Onderzoeksverantwoording

Deel II van het rapport gaat gedetailleerder in op de bevindingen waarop de conclusies en aanbevelingen in Deel I zijn gebaseerd. Deel II kent de volgende hoofdstukindeling:

- Hoofdstuk 3: Onderzoeksverantwoording
- Hoofdstuk 4: Beleid
- Hoofdstuk 5: Organisatie en uitvoering
- Hoofdstuk 6: Resultaten
- Hoofdstuk 7: Evaluatie en verantwoording

In de bijlagen is de informatie opgenomen waarnaar in de tekst wordt verwezen. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Hoofdvraag en deelvragen

De Rekenkamercommissie heeft de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Is er in Reusel-De Mierden sprake van een doeltreffend en doelmatig gemeentelijk accommodatiebeleid?

Deze hoofdvraag is verder uitgewerkt in elf deelvragen. De deelvragen zijn verdeeld over de aspecten die samen de beleidscyclus vormen. Deze beleidscyclus geeft de samenhang tussen voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid weer.

Figuur 1 Schematische weergave beleidscyclus

Beleid

1. Is er sprake van (bestuurlijk vastgesteld) gemeentelijk accommodatiebeleid?
2. Wat zijn de door de gemeenteraad vastgestelde doelen met betrekking tot het aanbod van accommodaties? Is er sprake van meetbare prestatie-indicatoren en zo ja, welke zijn dat?

Organisatie en uitvoering

3. Tot welke aanpak en tot welk (voorzieningen)aanbod heeft dit geleid?
4. Heeft de gemeente een goed beeld van de omvang en staat van onderhoud van haar eigen maatschappelijk vastgoed en/of voorzieningen, en hoe en door wie dit wordt gebruikt?
5. Is er binnen de gemeente vastgoed in privaat eigendom dat wordt gebruikt voor maatschappelijke (gesubsidieerde) activiteiten?
6. Welke knelpunten worden gesignaleerd en/of zijn er in de toekomst te verwachten?

Resultaten

7. Worden de resultaten van de beleidsuitvoering gemonitord en zijn de effecten in beeld? Zijn er voldoende sturingsmiddelen?
8. Op welke wijze wordt er door het gemeentelijk accommodatiebeleid maatschappelijke meerwaarde gecreëerd?
9. Is er sprake van een doeltreffende en doelmatige aanpak?

Evaluatie en verantwoording

10. Op welke wijze is de gemeenteraad van Reusel-De Mierden geïnformeerd?
11. Is er sprake van een toekomstbestendig accommodatiebeleid?

3.2 Onderzoeksmethoden

Voor het verzamelen van de benodigde informatie en het beantwoorden van de onderzoeksvragen zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt.

Deskresearch

Om inzicht te krijgen in het beleid en de uitvoering is een uitgebreide deskresearch uitgevoerd. Hierbij hebben we onder andere bestudeerd: beleidsdocumenten, verantwoordingsdocumenten, visies, overeenkomsten en (voortgangs)verslagen met gebruikers, moties en schriftelijke raadsvragen. Op basis van de documentenstudie zijn topiclijsten opgesteld voor de interviews met betrokkenen. Een complete lijst van de bestudeerde documenten is opgenomen in **bijlage 2.** De deskresearch is gebaseerd op documenten die door de ambtelijke organisatie op basis van een door ons aangedragen lijst en vragen zijn overlegd. Hierbij moet wel uitdrukkelijk worden opgemerkt dat het veel tijd heeft gekost om alle relevante documenten te verzamelen en om de samenhang in die documenten te vinden. Dit is deels terug te leiden naar de personele wisseling die plaatsvond vlak voordat het onderzoek startte; het lag dus zeker niet aan de medewerking tijdens het onderzoek vanuit de organisatie.

Casestudy

In het onderzoek is gebruikgemaakt van een viertal casestudies voor een verdieping naar de praktijk binnen de gemeente Reusel-De Mierden. De casestudies kunnen gezien worden als een ‘reality check’. Aan de hand van een casus is getoetst in hoeverre de regels worden toegepast, of er afspraken zijn gemaakt over de doelen, prestaties, effecten en verantwoording. De casussen zijn terug te lezen in **bijlage 4.**

De volgende casussen zijn bestudeerd:

- AVR69
- Optisport
- Rosolo
- Ster

Voor alle vier de casussen zijn de dossiers bestudeerd en zijn gesprekken gevoerd met de organisaties zelf. Daarnaast is een online vragenlijst uitgezet onder de verenigingen, waarbij Optisport al haar eindgebruikers heeft aangeschreven.

Interviews met sleutelfiguren

Voor verdieping en nadere duiding zijn interviews gehouden. Er zijn onder andere gesprekken gevoerd met een afvaardiging van de gemeenteraad, de verantwoordelijk wethouder, de manager en beleidsmedewerkers, betrokken ambtenaren bij de casussen en beheerders en exploitanten. De complete lijst van geïnterviewde personen is te vinden in **bijlage 3.**

Voorafgaand aan de interviews met intern en extern betrokkenen is een interviewprotocol toegestuurd met informatie over het doel van het onderzoek en de gespreksthema's. Tijdens de gesprekken zijn verdiepende vragen gesteld aan de hand van een topiclijst.

Na afloop van het interview is aan de geïnterviewde(n) een kort verslag aangeboden voor eventueel commentaar. Van die mogelijkheid is in de meeste gevallen ook gebruikgemaakt.

Vragenlijst onder (eind)gebruikers

Tot slot is er een korte digitale vragenlijst uitgezet onder de (eind)gebruikers van de accommodaties uit de casestudy, zoals reeds benoemd bij de casestudy. Uiteindelijk is de vragenlijst uitgezet onder negentien verenigingen. De vragenlijst is ingevuld door zeven (eind)gebruikers. Dit betekent dat er enige voorzichtigheid is geboden ten aanzien van de conclusies die naar aanleiding van de vragenlijst kunnen worden getrokken over de mate van tevredenheid bij de (eind)gebruikers. Wel is de rol van de gebruikers bij alle gesprekken aan bod gekomen en zijn we ook met drie verenigingen en Optisport in gesprek gegaan. We baseren ons in het onderzoek dus ook op andere gesprekken als het gaat om de ervaring van de uiteindelijke gebruiker.

H4 | Beleid

In dit hoofdstuk wordt beschreven welk beleid de gemeente Reusel-De Mierden heeft vastgesteld. Aan de orde komt in hoeverre de gemeenteraad als kaderstellend orgaan bij de totstandkoming betrokken is geweest.

In dit hoofdstuk worden de volgende deelvragen beantwoord:

1. Is er sprake van (bestuurlijk vastgesteld) gemeentelijk accommodatiebeleid?
2. Wat zijn de door de gemeenteraad vastgestelde doelen wat betreft het aanbod van accommodaties? Is er sprake van meetbare prestatie-indicatoren en zo ja, welke?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Er is door de gemeente geen (overkoepelend) integraal accommodatiebeleid geformuleerd.
- Wel is er accommodatiebeleid op deelgebieden, waaronder 'onderwijs', 'sport' en in beperkte mate 'cultuur'. Dit beleid is echter (sterk) gedateerd. Voor het deelgebied 'sport' en 'onderwijs' wordt momenteel gewerkt aan een nieuw accommodatiebeleid dat naar verwachting in 2024 aan de raad wordt voorgelegd.
- Voor de huisvesting van 'zorg' en 'welzijn' is geen beleid opgesteld. Of dit een bewuste keuze is, valt niet op te maken uit de documenten.
- Hoewel er in enkele gevallen enige mate van integratie plaatsvindt tussen het beleid op deelgebieden en aanpalend beleid (bijvoorbeeld het beleidskader Sociaal Domein), is de relevantie van deze samenhang verouderd, omdat de betreffende beleidsdocumenten niet zijn geactualiseerd. De gemeente beoogt deze integraliteit in de toekomst te realiseren door middel van een overkoepelende omgevingsvisie.
- Daar waar accommodatiebeleid is opgesteld, zijn over het algemeen heldere ambities geformuleerd waarvan het beoogde maatschappelijk effect in kaart is gebracht en die in meer of mindere mate vertaald zijn naar concrete, meetbare en tijdgebonden doelen. Hierbij ontbreken echter specifieke streefwaarden en indicatoren.

4.1 Er is geen overkoepelend (integraal) accommodatiebeleid, wel is er beleid op deelterreinen

In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe het accommodatiebeleid in Reusel-De Mierden is vormgegeven. Gemeenten zijn namelijk wettelijk verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Daarnaast leggen de meeste gemeenten zichzelf de verplichting op om te voorzien in sport-, cultuur-, welzijns- en zorgaccommodaties en/of om deze in stand te houden, te exploiteren of bij te dragen aan de exploitatie. In deze paragraaf bekijken we daarom in hoeverre er accommodatiebeleid is voor al deze gebieden.

Uit de documenten komt naar voren dat er geen overkoepelend (integraal) accommodatiebeleid is geformuleerd. Wel is er beleid voor de deelterreinen 'sport', 'cultuur' en 'onderwijs', hoewel dit beleid (sterk) verouderd is.

De gemeente heeft aangegeven dat ze in het recente verleden een vacature heeft uitgezet voor het opstellen van een integraal accommodatiebeleid, maar is er niet in geslaagd deze vacature in te vullen.

De meeste respondenten merken op dat hier inmiddels wel behoefte aan is.

Er is daarbij niet per se behoefte aan overkoepelend beleid in de vorm van lijvige beleidsrapporten, maar vooral aan heldere (eenduidige) uitgangspunten, een lange termijn visie en strategische acties. Op dit moment ontbreken namelijk overkoepelende kaders en doelstellingen. Oftewel, het is niet duidelijk wat de gemeente wil en doet ten aanzien van accommodaties in algemene zin.

Onderwijshuisvesting

Voor de onderwijshuisvesting is het **Integraal Huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen 2012 en verder** opgesteld. In dit beleidsplan worden verschillende ambities en doelen genoemd omtrent de huisvesting van onderwijs in Reusel-De Mierden die in overleg met verschillende partners in het veld tot stand zijn gekomen. In essentie luidt het gewenste maatschappelijke effect (de ambitie) van het beleidsplan als volgt: *'In elke kern van de gemeente Reusel-De Mierden is een goede voorziening voor jeugdigen aanwezig waar onderwijs wordt aangeboden, waardoor de ontwikkeling van kinderen positief bevorderd wordt. Hierdoor wordt het Brede Schoolgebouw in elke kern een centrum in de wijk waar, met name (maar niet uitsluitend) voor jeugdigen, onderwijs, opvang, zorg en participatie plaats kan vinden.'*

Om deze ambitie te verwezenlijken worden verschillende doelen, subdoelen, acties en prestatie-indicatoren genoemd, welke worden beschreven in de volgende paragraaf. Ook wordt een onderhoudsprogramma beschreven, worden onderwijskundige vernieuwingen en ontwikkelingen benoemd, en worden uitgangspunten omtrent het binnenmilieu, duurzaamheid en brand- en inbraakbeveiliging en ontruimingsinstallaties geformuleerd. Tevens wordt hier de ambitie van de Kempengemeenten genoemd om in 2025 energieneutraal te zijn[1]. Bovendien wordt het beleid geïntegreerd in omliggende beleidskaders en beleidsterreinen door verbindingen te leggen met onder andere de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), het convenant Brede Scholen, het Wmo-beleid[2], het jeugdbeleid[3] en het beleid met betrekking tot wonen en leefbaarheid. In dit verband wordt uiteengezet hoe het beleid op diverse terreinen onderling samenhangt en op elkaar is afgestemd. Echter, aangezien het beleid stamt uit 2012 is vrijwel al het aangehaalde beleid inmiddels gedateerd en deels achterhaald. Zo zijn de aangehaalde Wmo- en jeugdbeleidsplannen geschreven voor de decentralisatie van het Sociaal Domein in 2015. Hoewel het plan probeert te anticiperen op deze decentralisatie, waren de exacte contouren destijds nog niet volledig duidelijk om hier concreet invulling aan te geven. Hieruit rijst ook de vraag in hoeverre het huisvestingsplan zelf nog actueel is. Het meest recente beleid met betrekking tot dit onderwerp is **het Beleidsplan Brede Scholen 2015-2018**. Echter, er wordt in dit beleidsplan weinig tot geen aandacht besteed aan huisvesting en/of het accommodatiebeleid. Daarnaast is dit beleidsplan eveneens verouderd, waardoor het niet meer aansluit bij de huidige situatie. De gemeente geeft aan dat er momenteel wordt gewerkt aan een nieuw Integraal Huisvestingsplan dat naar verwachting in 2024 aan de raad wordt voorgelegd.

Sportaccommodaties

Voor sport is het vigerende beleidsdocument het **Sportaccommodatieplan 2019-2021**. Dit beleidsplan is het vervolg op het in 2009 vastgestelde beleidsplan Beleid voor Sportparken, dat zich richtte op de vier buitensportparken (Den Hoek, Den Daalacker, De Leeuwerik en 't Kantje). Het beleidsplan gaat daarbij in op drie onderdelen: 1) wat is een basisvoorziening; 2) uitbreiding en vervanging van voorzieningen; en 3) tarieven en vergoedingen.

[1] Integraal Huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen 2012 en verder, p.11.
[2] Wmo beleidsplan 2012-2015.
[3] Kadernota Integraal jeugdbeleid 2009-2012.

Per 2019 is dit plan geactualiseerd en uitgebreid door 'binnensportaccommodaties' en de zogenaamde 'sportaccommodaties anders dan de vier sportparken' mee te nemen. Ook zijn er verschillende overkoepelende thema's benoemd die een nadrukkelijke rol krijgen binnen de gemeente, waaronder 'toegankelijkheid', 'duurzaamheid' en de 'sociale functie' van sportaccommodaties. Dit sportaccommodatieplan is samen met betrokken personen vanuit verenigingen, organisaties en dorpsraden vormgegeven. Het beleidsplan richt zich per 2019 op de volgende sportaccommodaties:

- Sportparken (Den Hoek, Den Daalacker, De Leeuwerik en 't Kantje).
- Binnensportaccommodaties (Sporthuis Reusel en Sportzaal Den Houtert).
- Sportaccommodaties buiten de sportparken (Manege Meulenhoai, Motorcrossterrein De Wielewaal, Tennispark Twisselt, Visvijver Couwenberg, Visvijver Molenheide, Politiehondenvereniging De Trouwe Vriend, Politiehondenvereniging De Trouwe Mechelaar, Postduivenvereniging De Luchtbode).

In het sportaccommodatieplan wordt aangegeven dat er met deze selectie diverse (sport)accommodaties buiten het plan vallen, waaronder commerciële (sport)accommodaties, gemeenschapshuizen, accommodaties met particulier eigendom, gildenterreinen en de openbare ruimte. Verder worden in het sportaccommodatieplan in algemene zin de afspraken betreffende het beheer en onderhoud en de exploitatie van sportparken en binnensportaccommodaties uiteengezet. Hieruit blijkt dat deze activiteiten bewust op afstand zijn gezet. Dit wordt verder behandeld in hoofdstuk 5. Voor de sportparken wordt daarnaast nog ingegaan op de overeenkomsten met de verenigingen, de uitgangspunten voor de basisvoorzieningen, nevenvoorzieningen en boventallige voorzieningen, de uitbreiding en vervanging van voorzieningen en de geldende tarieven en vergoedingen. Wat betreft de overkoepelende thema's worden enkele ambities geformuleerd om de sportaccommodaties toegankelijker en duurzamer te maken, de sociale functie en samenwerking van sportaccommodaties te versterken en uit te breiden, en om deze voorzieningen beter te laten aansluiten bij ontwikkelingen binnen de verenigingen. In een enkel geval worden voor een thema aanpalende beleidsterreinen of -documenten aangehaald, zoals het *Uitvoeringsplan 'Iedereen Doet Mee'* of het Beleidskader Sociaal Domein voor wat betreft het onderwerp 'toegankelijkheid'. Overeenkomstig het Integraal Huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen wordt wederom de ambitie van de Kempengemeenten genoemd om in 2025 op het gebied van duurzaamheid energieneutraal te zijn, door enerzijds minder energie te verbruiken (energiebesparing) en anderzijds om energie duurzaam op te wekken.

Hoewel er dus voor enkele overkoepelende thema's ambities zijn geformuleerd, is het sportaccommodatieplan hoofdzakelijk een beheersmatig plan, waarin de gemaakte afspraken en overeenkomsten rondom het beheer, onderhoud en de exploitatie van de voorzieningen worden beschreven. Daarbij is het beleidsplan verlopen en is een groot deel van de beschreven afspraken en overeenkomsten door het vertrek van Stibex (zie hoofdstuk 5) achterhaald. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw sportaccommodatieplan. Dit plan zal opnieuw de thema's 'toegankelijkheid', 'duurzaamheid' en de 'sociale functie' van sportaccommodaties omvatten, met een grotere nadruk op de samenhang met andere beleidsterreinen en aandachtsgebieden. Dit omvat onder andere het beleidskader van het Sociaal Domein, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan het bestrijden van eenzaamheid, het bevorderen van inclusie en het stimuleren van beweging onder ouderen en jongeren. De verwachting is dat het nieuwe beleidsplan in 2024 kan worden voorgelegd aan de raad.

Huisvesting welzijn en zorg

Wat betreft de huisvesting van 'welzijn' en 'zorg' zijn vergelijkbare conclusies te trekken als bij het sportaccommodatiebeleid. De beleidskaders zijn gedateerd en tonen geen specifieke formulering en/of integratie van accommodatiebeleid binnen het Sociaal Domein. Zo wordt er in het **Beleidskader Sociaal Domein 2016-2020** geen accommodatiebeleid geformuleerd of naar accommodatiebeleid op aanpalende beleidsterreinen verwezen, zoals het sportaccommodatieplan 2019-2021 of het integraal huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen 2012 en verder. Wel wordt er omgekeerd, bijvoorbeeld vanuit het sportaccommodatieplan, verwezen naar het Beleidskader Sociaal Domein 2016-2020, maar op beperkte schaal en zonder doelen te noemen. Er is dus geen samenhang tussen de stukken. Ook wordt in het **Meerjaren beleidskader Jeugdhulp in de Kempen 2015-2019** niet verwezen naar accommodatiebeleid of verwante beleidsstukken. Er lijkt dus geen sprake te zijn van geformuleerd accommodatiebeleid voor de huisvesting van 'welzijn' en 'zorg', maar of dit een bewuste keuze is, valt niet op te maken uit het onderzoek.

Cultuur

In het **Cultuurbeleidsplan Reusel-De Mierden 2014-2018** wordt de essentiële rol benadrukt van accommodaties die voorzien in oefenruimtes en podiumvoorzieningen voor de podiumkunsten. Dit wordt onderbouwd door de aanwezigheid van een breed scala aan amateurverenigingen op het gebied van theater, dans en muziek, wat resulteert in een bloeiend verenigingsleven en zorgt voor populaire voorstellingen. Om deze verenigingen de benodigde podiumvoorzieningen en oefenruimtes te bieden wordt zo veel mogelijk ingezet op multifunctionele accommodaties. Zo zijn er in de afgelopen jaren twee nieuwe theaterzalen gebouwd: de multifunctionele accommodatie Brede School Plus in Lage Mierde (waarin het gemeenschapshuis De Ster gehuisvest is) en gemeenschapshuis De Schakel in Hooge Mierde. Beide gebouwen bieden voldoende oefenruimtes en uitvoeringsmogelijkheden voor de kleine kernen.

Verder wordt het cultureel centrum De Kei genoemd. De Kei heeft een theaterzaal met ongeveer 350 zitplaatsen en diverse oefen- en vergaderruimtes, maar is 50 jaar oud en aan vernieuwing toe. In het beleidsplan neemt de gemeente zich daarom voor om een nieuw cultureel centrum in Reusel te realiseren. Momenteel (juli 2023) wordt de sloop van het oude cultureel centrum De Kei volgens de planning afgerond en staat de bouw van de nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) De Kei gepland voor de periode juli 2023-juli 2024[4]. Het cultuurbeleidsplan beschrijft hoe voorafgaand aan dit project de volgende overwegingen in acht werden genomen: Podia zijn duur. Daarom is het niet makkelijk om de exploitatie van podia sluitend te krijgen. De gemeente wil daarom eerst onderzoek doen naar de bouw van een nieuw theater of cultureel centrum. Dit onderzoek kan economische aspecten verkennen, zoals de optimale schaal van het theater, de mogelijke voordelen van samenwerking of fusie tussen podia, alsmede het cultureel voorzieningenniveau. Dit onderzoek en de besluiten zijn uitgewerkt in het Centrumplan dat in 2014/2015 is verschenen. Hoewel onduidelijk is of dit Centrumplan is vastgelegd in een officieel beleidsdocument (een dergelijk document is in ieder geval niet in het bezit van BMC), valt op de website van Reusel-De Mierden in het artikel **Centrumplan 'Nieuw hart voor Reusel'** te lezen dat het besluit is genomen om het Cultureel Centrum De Kei te slopen. Op dezelfde locatie wordt de multifunctionele accommodatie (MFA) De Kei gebouwd. Dit gebouw moet 'uitnodigend' en 'multifunctioneel' worden, 'een aantrekkelijk gebouw, een tweede huiskamer'.

[4] https://www.reuseldemierden.nl/ontwikkelingen-de-kei

Verder wordt in het Cultuurbeleidsplan Reusel-De Mierden 2014-2018 de bibliotheek de Kempen aangehaald. Hierbij wordt ingegaan op speerpunten en recente ontwikkelingen omtrent het fysieke en digitale aanbod van de bibliotheek, de dienstverlening en de maatschappelijke en sociale functie, maar er wordt niet ingegaan op zaken omtrent accommodatiebeleid. Ook wordt in het beleidsplan de ambitie beschreven om expositieruimte te realiseren voor de beeldende kunst, op basis van behoeften van betrokkenen die zijn opgehaald tijdens een meedenkavond over cultuurbeleid. Hoewel in het Cultuurbeleidsplan het beleid in brede zin wordt geïntegreerd met omliggende beleidskaders en beleidsterreinen door verbindingen te leggen met onder andere het beleidskader Sociaal Domein, Wmo-beleid en het beleidskader jeugd, is het op het gebied van accommodatiebeleid onduidelijk hoe de ambities in deze zich verhouden tot aanpalend beleid.

4.2 In de vigerende beleidsplannen zijn de doelstellingen overwegend concreet geformuleerd

In deze paragraaf gaan we in op de vraag welke doelen de gemeente zichzelf heeft gesteld rondom accommodatiebeleid en of deze doelen concreet en meetbaar zijn gemaakt.
In het **Integraal Huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen 2012 en verder** worden enkele doelstellingen genoemd vanuit de ambitie *'In elke kern van de gemeente Reusel-De Mierden is een goede voorziening voor jeugdigen aanwezig waar onderwijs wordt aangeboden, waardoor de ontwikkeling van kinderen positief bevorderd wordt. Hierdoor wordt het Brede Schoolgebouw in elke kern een centrum in de wijk, waar met name (maar niet uitsluitend) voor jeugdigen, onderwijs, opvang, zorg en participatie plaats kan vinden.'* De doelstellingen zijn:

- Zorgen voor adequate accommodaties voor zowel openbaar als bijzonder onderwijs.
- Verstrekken van additionele financiële middelen zowel voor openbaar als bijzonder onderwijs
- Oprichten en in stand houden van de voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen.

Hierbij wordt in het plan gesteld dat deze doelen niet meetbaar zijn en er om die reden de volgende subdoelen zijn opgesteld:

- De Brede schoolgebouwen in Reusel-De Mierden worden (multifunctioneel) gebruikt ten dienste van de opvang, educatie, welzijn/gezondheid en participatie van kinderen en hun gezinnen/buurt, passend binnen de verordening voorziening huisvesting Onderwijs Reusel-De Mierden.
- De Brede schoolgebouwen in Reusel-De Mierden voldoen aan de landelijke normen voor een gezonde en veilige omgeving voor het opgroeien van kinderen.

Ook worden er enkele prestatie-indicatoren weergegeven:

- De mate van tevredenheid over het gebruik van de Brede Schoolgebouwen (werkers en ouders/leerlingen), uitgedrukt in percentages gerelateerd aan gezondheid en veiligheid.
- Het percentage kinderen uit Reusel-De Mierden dat binnen Reusel-De Mierden dan wel binnen het nieuwe samenwerkingsverband van Passend Onderwijs (2012) een onderwijsinstelling bezoekt.

Verder beschrijft het plan het doel om aan de hand van een nieuwe modelverordening van de VNG een nieuwe plaatselijke verordening op te stellen om lokale scholen meer ruimte te geven om flexibeler en creatiever om te gaan met de beschikbare ruimte en maatwerk mogelijk te maken. Volgens de VNG zou dit tevens een tijdswinst van 32% in administratieve procedures opleveren. In het beleidsplan worden dus heldere doelen gesteld op basis van een gewenst maatschappelijk effect. Om dit maatschappelijk effect en de gestelde doelen te bereiken en meetbaar te maken, zijn subdoelen opgesteld, en worden prestatie-indicatoren gegeven.

Hierdoor zijn de doelen overwegend SMART geformuleerd, met uitzondering van de tijdgebondenheid. Er worden immers geen beoogde tijdspaden geformuleerd. Daarnaast kan worden afgevraagd hoe meetbaar de subdoelen zijn en is het onduidelijk wat de streefwaarden zijn voor zowel de subdoelen als de prestatie-indicatoren. Ook is het niet geheel duidelijk op welke manier de doelen en subdoelen zich verhouden tot het geformuleerde maatschappelijke effect en hoe deze hieraan bijdragen. Verder wordt ook in dit beleidsplan het voornemen benoemd om iedere drie jaar een evaluatie van het plan uit te voeren. Dit wordt verder beschreven in hoofdstuk 6.

In het **Sportaccommodatieplan 2019-2021** worden verschillende doelen genoemd voor de sportparken, de binnensportaccommodaties en de overige sportaccommodaties. Hierbij worden op individueel niveau voor diverse sportaccommodaties operationele doelen voor de komende jaren benoemd, zoals het sluiten van nieuwe overeenkomsten met de verenigingen op de sportparken of het in procedure brengen van een raadsvoorstel omtrent de renovatie van de atletiekbaan van atletiekvereniging AVR'69. Ook worden doelen genoemd ten aanzien van de overkoepelende thema's 'toegankelijkheid', 'duurzaamheid' en de 'sociale functie' van sportaccommodaties. Om deze doelen te halen is een actiepuntenlijst opgesteld, waarin per doelstelling wordt aangegeven wat er wanneer moet gebeuren, wie de betrokkenen zijn en wat de kosten zijn. Een voorbeeld van de ambities en doelstellingen, zoals beschreven in de actiepuntenlijst, is weergegeven in tabel 1. Hieruit kan worden opgemaakt dat de doelstellingen concreet en SMART zijn geformuleerd. De beoogde maatschappelijke effecten en streefwaarden van deze doelen worden echter niet benoemd. De voortgang van deze actiepuntenlijst is tussentijds geëvalueerd (zie hoofdstuk 6). Aanvullend wordt in de jaarrekeningen en begrotingen jaarlijks op activiteit- of projectbasis gerapporteerd welke acties er worden ondernomen (hoofdstuk 7).

Tabel 1 Voorbeeldweergave van de actiepuntenlijst zoals beschreven in het Sportaccommodatieplan 2019-2021

Sportparken	
Sluiten nieuwe overeenkomsten	• **Wat**: gemeente sluit nieuwe overeenkomsten af met de verenigingen op de sportparken. Deze hebben betrekking op de basisvoorzieningen en publieke ruimten. • **Wanneer**: eind 2018 met uitloop naar begin 2019. • **Wie (betrokkenen)**: gemeente, verenigingen, Stibex en juridische ondersteuning. • **Kosten/dekking**: inzet ambtelijke uren en vrijwilligersuren bij verenigingen en Stibex. Voor de kosten van juridische ondersteuning (extern) is dekking in MOP van Stibex.
Binnensportaccommodaties	
Basisvoorziening voor binnensport	• **Wat**: een lijst met basisvoorzieningen voor binnensport ontwikkelen. • **Wanneer**: lijst is in mei 2019 gereed zodat eventuele aanschaf van nieuw materiaal voor het sport-/schooljaar mogelijk is. • **Wie (betrokkenen)**: gymdocenten, onderwijs, sportverenigingen, beheerders en gemeente. • **Kosten/dekking:** nog niet duidelijk of er kosten mee gemoeid zijn en hoeveel deze kosten zijn. Dekking voor d'n Houtert is er in het jaarlijkse budget. Dekking voor het sporthuis moet gevonden worden in de jaarlijkse exploitatiebijdrage die de beheerder van de gemeente ontvangt. • **Opmerkingen/vervolg:** in eerste instantie is bewegingsonderwijs het uitgangspunt van de lijst.

Hoewel er in het **Cultuurbeleidsplan Reusel-De Mierden 2014-2018** heldere doelstellingen worden geformuleerd met concrete actiepunten ('wat gaan we doen') en er een Uitvoeringsprogramma 2014-2018 uiteengezet wordt, zijn de doelstellingen omtrent accommodatiebeleid en huisvesting zeer summier. Zo wordt er voor de podiumkunsten de ambitie beschreven om maximaal in te zetten op multifunctionele culturele centra, maar wordt hiervoor enkel de doelstelling voor het onderzoek naar de realisatie van een nieuwe accommodatie De Kei beschreven voor de periode 2014-2015. Hierbij wordt wel een beoogde tijdsperiode genoemd, maar blijft onduidelijk wat dit onderzoek concreet inhoudt. Voor het streven naar de realisatie van een expositieruimte voor beeldende kunst in Reusel-De Mierden worden de doelstellingen geformuleerd om in de periode 2014-2015 de mogelijkheden te verkennen voor een permanente expositieruimte als onderdeel van het Centrumplan. In de tussentijd is het voornemen om de ongebruikte voormalige bibliotheekruimte in het gemeentehuis te benutten als tijdelijke expositieruimte. Hoewel de beoogde maatschappelijke effecten voor beide ambities en doelstellingen worden genoemd, ontbreken specifieke streefwaarden.

H5 | Organisatie en uitvoering

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de gemeente Reusel-De Mierden de taken op het gebied van accommodatiebeleid heeft georganiseerd. Of de inzet ook resultaat heeft, komt in het volgende hoofdstuk aan de orde. In dit hoofdstuk beantwoorden we de volgende deelvragen:

3. Tot welk (voorzieningen)aanbod heeft dit geleid en welke aanpak wordt hierbij gevolgd?
4. Heeft de gemeente een goed beeld van de omvang en staat van onderhoud van haar eigen maatschappelijk vastgoed, en hoe en door wie dit wordt gebruikt?
5. Is er binnen de gemeente vastgoed in privaat eigendom dat wordt gebruikt voor maatschappelijke (gesubsidieerde) activiteiten?
6. Welke knelpunten worden gesignaleerd en/of zijn er in de toekomst te verwachten?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- De gemeente Reusel-De Mierden draagt zorg voor het in stand houden van vier eigen buitensportlocaties, twee eigen binnensportlocaties en twee gemeenschapshuizen in Reusel en Hooge Mierde. Daarnaast ondersteunt zij een aantal organisaties/verenigingen bij het in stand houden van hun eigen accommodaties en voert zij haar wettelijke taken met betrekking tot het in stand houden van onderwijshuisvesting uit.
- De gemeente Reusel-De Mierden heeft het beheer en de exploitatie van de eigen accommodaties “op afstand gezet”. Ten aanzien van de afbakening van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (wat doet de gemeente?, wat doet de beheerder/exploitant?, waar zijn de eindgebruikers verantwoordelijk voor?) zijn in de diverse overeenkomsten heldere kaders vastgelegd. Daarover is geen tot weinig discussie. Wel over wat dit betekent voor de feitelijke uitvoering en in het bijzonder over hoe partijen (de gemeente en beheerder/exploitant hierin gezamenlijk optrekken (partnership). Daarnaast speelt de vraag of de gemeente in voldoende mate rekening houdt met de belangen en/of wensen van de (eind)gebruikers.
- De gemeente Reusel-De Mierden heeft voor al haar eigen accommodaties een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) laten opstellen. De uitvoering van de MJOP’s voor de buitensportaccommodaties verloopt doorgaans adequaat. Bij de binnensportaccommodaties is op onderdelen sprake van achterstallig onderhoud.
- De gemeente Reusel-De Mierden heeft een goed beeld van de omvang van haar eigen maatschappelijk vastgoed en/of maatschappelijke voorzieningen, en van de partijen die hiervan gebruikmaken. We hebben echter niet kunnen vaststellen of de gemeente volledig zicht heeft op de staat van onderhoud van haar eigen accommodaties.
- Alle door de gemeente Reusel-De Mierden gesubsidieerde activiteiten vinden plaats in accommodaties die eigendom zijn van de gemeente, met uitzondering van De Schakel in Hooge Mierde.
- Er is sprake van discontinuïteit in de beleidsuitvoering (zie ook hoofdstuk 4). Dit is in belangrijke mate toe te rekenen aan het ontbreken van voldoende ambtelijke capaciteit binnen het gemeentelijke apparaat.
- Vanwege de aanzienlijke kostenstijgingen in de afgelopen jaren en het feit dat de (externe) partijen die belast zijn met het beheer en de exploitatie van de accommodaties hun risico’s in voldoende mate moeten kunnen afdekken, komen de tarieven voor de (eind)gebruikers meer en meer onder druk te staan.

Dit kan leiden tot een vermindering van de toegankelijkheid/bereikbaarheid van de maatschappelijke accommodaties voor de inwoners van Reusel-De Mierden. Uitval van gebruikersgroepen op termijn is een risico. De gemeente stuurt hier onvoldoende op.

5.1 Er is een basisaanbod van voorzieningen op het gebied van sportaccommodaties en 'gemeenschapshuizen' dat aansluit bij de schaalgrootte van de gemeente

Het gemeentelijk accommodatiebeleid, zoals beschreven in hoofdstuk 4 van deze rapportage, heeft geleid tot en/of bijgedragen aan een aanbod van maatschappelijke voorzieningen dat bestaat uit:

a. een viertal multifunctionele, professionele buitensportaccommodaties, waarvan de gemeente de grond in eigendom heeft en die niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt: Den Hoek in Reusel, Den Daalacker in Lage Mierde, Leeuwerik in Hooge Mierde en 't Kantje in Hulsel.
b. een tweetal binnensportaccommodaties, waarvan het vastgoed eigendom van de gemeente is: Sporthal Reusel in Reusel en Sporthal Den Houtert in Lage Mierde.
c. sportaccommodaties buiten de sportparken die (deels) door de gemeente worden gefaciliteerd: Manege De Meulenhoai, Motorcrossterrein De Wielewaal, Tennispark Twisselt, Visvijver Couwenberg, Visvijver Molenheide, Politiehondenvereniging De Trouwe Vriend, Politiehondenvereniging De Trouwe Mechelaar, Postduivenvereniging De Luchtbode.
d. een drietal 'gemeenschapshuizen': De Kei in Reusel en De Ster in Lage Mierde, waarvan het vastgoed in handen is van de gemeente, en De Schakel in Hooge Mierde, eigendom van Stichting De Schakel.

De gemeente heeft een volledig beeld van de (eind)gebruikers van de hiervoor beschreven accommodaties/voorzieningen (verenigingen, culturele en/of maatschappelijke organisaties). Uit de diverse documenten hebben we echter niet kunnen destilleren hoeveel inwoners van Reusel-De Mierden daadwerkelijk worden bereikt met het voorzieningenniveau en/of daarvan gebruikmaken.

5.2 Beheer, onderhoud en exploitatie van de accommodaties zijn "op afstand" geplaatst, de samenwerking vraagt aandacht

De gemeente Reusel-De Mierden heeft de keuze gemaakt om het (dagelijks) onderhoud, het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke accommodaties te beleggen bij één of meerdere externe partijen. Dit is een verdedigbare (en ook logische) keuze. Het organiseren en uitvoeren van het (dagelijks) onderhoud en het beheer, alsmede het exploiteren van maatschappelijke accommodaties zijn geen primaire taken van de overheid. Vanuit het oogpunt van efficiency ligt het ook voor de hand om deze taken te beleggen bij een partij die hiertoe goed geëquipeerd is en/of hiermee reeds ervaring heeft opgedaan. Ten behoeve van het onderhoud van en vervanging binnen de accommodatie heeft de gemeente Meerjarige Onderhoudsplannen (MJOP's) laten opstellen.

Voor de diverse accommodaties is het een en ander als volgt uitgewerkt:

a. Buitensportaccommodaties

Het 'Sportaccommodatieplan Reusel-De Mierden' vormt het gemeentelijk beleidskader voor het gebruik van de sportparken door de verenigingen.

Ten behoeve van het in gebruik geven van de sportparken heeft de gemeente met de (individuele) verenigingen een huur-/gebruiksovereenkomst gesloten.

In deze overeenkomst wordt een onderscheid gemaakt tussen ‘basisvoorzieningen’, ‘boventallige voorzieningen’, ‘publieke ruimten’ en ‘nevenvoorzieningen’, en is vastgelegd welke verantwoordelijkheden en/of rechten en plichten partijen hebben met betrekking tot het gebruik en onderhoud van deze voorzieningen. Bij de omschrijving van de ‘basisvoorzieningen’ wordt aansluiting gezocht bij de normen van het NOC*NSF. De omvang van de ‘basisvoorzieningen’ is gekoppeld aan het ledenaantal van de respectievelijke verenigingen. Om tot meer eenduidige afspraken te komen heeft de gemeente enkele jaren geleden de diverse huur-/gebruiksovereenkomsten vernieuwd en gestandaardiseerd.

Het (dagelijks) onderhoud, het beheer en de exploitatie van de buitensportaccommodaties was tot juli 2022 belegd bij Stichting Beheer en Exploitatie Culturele en sportfaciliteiten Reusel-De Mierden (Stibex) op basis van een beheersovereenkomst. Na die datum zijn de taken op het gebied van onderhoud, beheer en exploitatie overgenomen door Stichting Sportpark Reusel-De Mierden. Omdat het tot op heden niet is gelukt om voor deze stichting bestuursleden te vinden, wordt het bestuur van deze rechtspersoon tijdelijk gevormd door drie medewerkers van de gemeente. Dit wordt door de gemeente zelf als een onwenselijke situatie beschouwd. BMC onderschrijft dit.

Op de beëindiging van de samenwerking tussen de gemeente en Stibex gaan we in deze rapportage op een later moment in.

b. Binnensportaccommodaties

De gemeente Reusel-De Mierden heeft in 2013 op basis van een huurovereenkomst en een beheer- en exploitatieovereenkost het onderhoud, het beheer en de exploitatie van Sporthal Reusel (voorheen Rabo Sporthuis) belegd bij Hestia Sportbeheer, een dochterbedrijf van Hydrasport. De looptijd van beide overeenkomsten bedraagt twintig jaar. Vanaf begin 2020 heeft Optisport moederbedrijf Hydra Sport overgenomen, inclusief alle werkzaamheden, rechten en plichten van Hestia (en Hydra).

Uit de genoemde stukken is niet goed op te maken wat de exacte opdracht is aan Hestia en haar rechtsopvolger Optisport en/of welke prestaties deze partij volgens de gemeente geacht wordt te leveren. Er is sprake van onderhuur door Optisport aan Avanti-Turnivo. Dit is in een separate overeenkomst met goedkeuring van de gemeente geregeld.

Optisport ziet voor zichzelf niet alleen een rol weggelegd als ‘uitvoerder’, maar ook als ‘partner’ van de gemeente bij het ontwikkelen van sportbeleid.

Bij Sporthal Reusel is sprake van ondercapaciteit. Er is meer vraag dan dat er ruimte/capaciteit beschikbaar is. Dit komt naar voren uit meerdere gesprekken met gebruikers. Uit het ambtelijk wederhoor is naar voren gekomen dat Optisport zelf aangeeft dat er geen ruimte gebrek is.

Het beheer van Sporthal Den Houtert Lage Mierde wordt sinds oktober 2017 uitgevoerd door Stichting Gemeenschapshuis De Ster. Daartoe heeft de gemeente met de stichting een overeenkomst gesloten. Het beheer betreft het facilitair beheer, zijnde de dagelijkse beheeractiviteiten, klein onderhoud en schoonmaken, en het programmabeheer, zijnde de planning van het activiteitenprogramma, de administratie en de verhuur, waarbij de facturatie van de incidentele huur bij de stichting ligt en de facturatie voor de vaste verhuur bij de gemeente op basis van overeenkomsten die de gemeente met de verenigingen en/of gebruikers heeft gesloten. Er is afgesproken dat de gemeente en de stichting twee maal per jaar met elkaar overleg voeren, en dat de stichting tenminste één maal per jaar met de gebruikers overlegt.

Hoewel er in de afgelopen jaren inspanningen zijn gepleegd om de voorzieningen in de sporthal weer meer up-to-date te maken, is er nog steeds sprake van achterstallig onderhoud. Hierdoor nemen beheerlasten toe.

c. Overige sportaccommodaties

Voor de overige sportaccommodaties, zijnde niet de vier sportparken en niet de twee binnensportaccommodaties, zijn met de eigenaren en/of gebruikers maatwerkovereenkomsten opgesteld.

d. Gemeenschapshuizen

Gemeenschapshuis De Ster in Lage Mierde is onderdeel van Brede School Plus. Er is sprake van fysieke integratie van en samenwerking tussen de basisschool, de buitenschoolse opvang, sporthal Den Houtert en het gemeenschapshuis De Ster. Stichting Gemeenschapshuis De Ster beheert en exploiteert het gemeenschapshuis. De stichting stelt zich tot doel om onderdak te bieden aan sociaal-maatschappelijke en culturele initiatieven/activiteiten voor en door de gemeenschap. Verenigingen en stichtingen uit Lage Mierde kunnen 'om niet' gebruikmaken van de faciliteiten van het gemeenschapshuis. Aan buitendorpse of commerciële organisaties vraagt De Ster een kleine huur voor het gebruik. Door de jaren heen hebben ongeveer dertig verschillende organisaties gebruikgemaakt van de accommodatie. De stichting betaalt geen huur aan de gemeente. Een en ander op basis van een afspraak die in het verleden is gemaakt nadat het vastgoed op de oude locatie voor één euro aan de gemeente was verkocht. Ten behoeve van haar activiteiten ontvangt de stichting jaarlijks een exploitatiesubsidie van de gemeente.

In Reusel wordt thans nieuwbouw voor het Gemeenschapshuis De Kei gerealiseerd. De activiteiten van De Kei zijn tijdelijk ondergebracht in het gemeentehuis. Stibex heeft tot het verbreken van de samenwerking met de gemeente het onderhoud, het beheer en de exploitatie van De Kei verzorgd. Uit de documenten die aan ons zijn overlegd hebben we niet kunnen opmaken wat de actuele constructie is op basis waarvan onderhoud, beheer en exploitatie worden geregeld.

MFA De Schakel in Hooge Mierde. Stichting De Schakel is eigenaar van het vastgoed en in die hoedanigheid verantwoordelijk voor het onderhoud. Ook treedt de stichting op als exploitant.

5.3 Ambtelijke capaciteit om vorm te geven aan beleidsontwikkeling en -uitvoering is (te) krap

De inhoudelijke beleidsontwikkeling en -uitvoering inzake maatschappelijke accommodaties vallen onder de afdeling 'Maatschappelijke ontwikkeling'. Er is één ambtelijke beleidsadviseur verantwoordelijk. Deze treedt ook op als accountmanager voor de partijen die de accommodaties onderhouden, beheren en exploiteren, en voor de eindgebruikers. Beleidsmatig is ook de afdeling 'Ruimtelijke ontwikkeling' binnen de gemeente betrokken.

Sinds het aantreden van het nieuwe college zijn de aandachtsgebieden 'Onderwijs en onderwijshuisvesting', 'Sport en sportaccommodaties' en 'Kunst en cultuur' bestuurlijk in één portefeuille ondergebracht. Daarvoor waren deze aandachtsgebieden ondergebracht bij meerdere portefeuillehouders.

In ieder geval is het beeld dat er door de jaren heen en ook nog op dit moment te weinig ambtelijke capaciteit beschikbaar is om de beleidsontwikkeling en de besluitvorming hierover goed voor te bereiden en om te komen tot een adequate uitvoering van dat beleid.

BMC heeft op basis van de gevoerde gesprekken het beeld dat, mede vanwege de capaciteitsproblemen, de ambtelijke aansturing tot op heden nogal ad hoc en te weinig multidisciplinair (lees: afdelingen overstijgend) is verlopen. In dit verband noemen we ook het belang van het bouwen aan 'partnership' met de partijen die onderhouden, beheren en exploiteren.

De gemeente heeft een goed beeld van de omvang van haar eigen maatschappelijk vastgoed en/of maatschappelijke accommodaties, zo ook van de partijen (verenigingen, maatschappelijke organisaties) die van deze voorzieningen gebruikmaken. Cijfers over de aantallen inwoners die gebruikmaken van de voorzieningen ontbreken echter.

Er is binnen de gemeente geen vastgoed in privaat eigendom, waarin door de gemeente gesubsidieerde activiteiten plaatsvinden, met uitzondering van gebouw De Schakel.

Er kan worden gesteld dat de lijnen tussen de politiek en de bestuurders enerzijds en de verenigingen anderzijds kort zijn. Dit past bij een kleinschalige gemeente.

5.4 Ontbreken van 'partnership' heeft een rol gespeeld bij het beëindigen van de samenwerking tussen de gemeente en Stibex

Omdat de vraag van de Rekenkamercommissie naar een (extern) onderzoek naar het accommodatiebeleid mede is ingegeven door de ontwikkelingen rond Stibex, gaan we in deze paragraaf kort in op de redenen voor de beëindiging van de samenwerking tussen Stibex en de gemeente per 1 juli 2020.

De Stichting Beheer en Exploitatie Culturele en sportfaciliteiten Reusel-De Mierden is een burgerinitiatief dat circa twintig jaar geleden is ontstaan en zich tot doel stelde om culturele en sportvoorzieningen binnen de gemeente op professionele wijze te beheren en te exploiteren, en om op deze wijze de gemeente 'te ontzorgen' en in algemene zin een bijdrage te leveren aan het welzijn van de inwoners van Reusel-De Mierden.

In de gesprekken die we in het kader van ons onderzoek hebben gevoerd en in de documenten die we hebben bestudeerd komen verschillende beelden naar voren over de oorzaken die ten grondslag liggen aan de beëindiging van de samenwerking tussen de gemeente en Stibex. Onder meer worden genoemd: een toegenomen regelgeving en bureaucratisering, die het werk van de stichting in toenemende mate bemoeilijkte, het ontbreken van de ruimte voor de stichting om meer eigen keuzes te kunnen maken en (daardoor) minder toegevoegde waarde te kunnen creëren voor de gemeenschap en de complexiteit van de opgave (deels ook in samenhang met de hiervoor genoemde toegenomen regelgeving en bureaucratisering. Al deze elementen hebben mogelijk een rol gespeeld. Maar naar de waarneming van BMC heeft het beëindigen van de samenwerking vooral te maken gehad met het feit dat er geen sprake is geweest van echt 'partnership', in de zin van dat partijen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de uitvoering van de opdracht en samen vormgeven aan de verdere beleidsontwikkeling. We komen mede tot deze conclusie, omdat ook andere beherende en exploiterende partijen hier melding van maken en de samenwerking met de gemeente als 'suboptimaal' aanmerken.

H6 | Resultaten

In dit hoofdstuk beschrijven we in paragraaf 6.1 eerst of de voortgang van het beleid en de uitvoering van het beleid worden gemonitord. In paragraaf 6.2 gaan we nader in op de vraag of het gemeentelijk beleid tot meerwaarde leidt. Ten slotte kijken we in hoeverre er sprake is van een doeltreffende en doelmatige aanpak.

7. Worden de resultaten van de beleidsuitvoering gemonitord en zijn de effecten in beeld? Zijn er voldoende sturingsmiddelen?
8. Op welke wijze wordt er door het gemeentelijk accommodatiebeleid maatschappelijke meerwaarde gecreëerd?
9. Is er sprake van een doeltreffende en doelmatige aanpak?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Het gemeentelijke sportbeleid, vastgelegd in het Sportaccommodatieplan 2019-2021, is tussentijds geëvalueerd. Het vanuit de evaluatie opgestelde actieplan is tot op heden deels uitgevoerd.
- Voor de overige aandachtsgebieden 'kunst en cultuur' en 'onderwijs' is niet duidelijk in hoeverre het beleid periodiek wordt gemonitord.
- De gemeente Reusel-De Mierden beschikt in de basis over een voorzieningenniveau dat aansluit bij de schaalgrootte van de gemeente.
- Op basis van de bestudeerde documenten, de gesprekken die we hebben gevoerd, aangevuld met de resultaten van de enquête, kunnen we met enige terughoudendheid vaststellen dat het accommodatiebeleid van de gemeente Reusel-De Mierden 'doelmatig' is, in die zin dat met relatief weinig middelen een voorzieningenniveau in stand wordt gehouden dat past bij de schaalgrootte van de gemeente. Maar dit is niet met harde data te onderbouwen. Zie hiervoor ook onze aanbeveling.
- Het is moeilijk om uitspraken te doen over de mate van 'doeltreffendheid' van het accommodatiebeleid, omdat er geen streefwaarden en indicatoren zijn geformuleerd.

Onder 'doelmatigheid' wordt verstaan: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.
Onder 'doeltreffendheid' wordt verstaan: de mate waarin de gewenste prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten of gestelde doelen van het beleid ook daadwerkelijk worden gehaald.

6.1 Periodieke beleidsevaluatie vindt onvoldoende plaats. Het ontbreken van streefwaarden en indicatoren bij het stellen van beleidsdoelen maakt dat de doelmatigheid en de effectiviteit van het beleid moeilijk is te meten

Het gemeentelijke sportaccommodatiebeleid, zoals vastgelegd in het Sportaccommodatieplan 2019-2021, is tussentijds (2020) geëvalueerd. In deze evaluatie wordt de voortgang van de actiepuntenlijst als onderdeel van het plan 2019-2021 beschreven, waarbij per actiepunt wordt aangegeven wat de tussenstand is. Duidelijk wordt dat er al veel is gerealiseerd, maar er ook een aantal actiepunten niet (geheel) zijn behaald. Dit heeft met name betrekking op de implementatie van de overkoepelende thema's. De respondenten wijten dit hoofdzakelijk aan het gebrek aan persoonlijk contact tijdens de coronapandemie en aan capaciteitsproblemen binnen de ambtelijke organisatie.

De gemeente had het voornemen om het Onderwijshuisvestingsplan Brede Scholen 2012 en verder om de drie jaar te evalueren, maar het is onduidelijk of dit gebeurd is, en zo ja, wat daarvan dan de resultaten zijn.

Een evaluatie van het Uitvoeringsplan Cultuurbeleid 2014-2018 stond voor 2016 gepland. Ook hiervoor geldt dat het niet duidelijk is of deze evaluatie heeft plaatsgevonden. Onderdeel van dit uitvoeringsplan was het onderzoek naar het nieuwe Culturele Centrum De Kei. Over de realisatie van nieuwbouw De Kei heeft inmiddels besluitvorming plaatsgevonden. De sloop van het huidige gebouw is op 22 juni 2023 gestart. De verwachting is dat de nieuwbouw in het najaar 2024 in gebruik kan worden genomen. Gedurende de sloop- en bouwperiode heeft De Kei onderdak gevonden in het gemeentehuis.

6.2 Er wordt wel meerwaarde gecreëerd, maar het is niet inzichtelijk wat de effecten precies zijn

Op basis van de gesprekken die we in het kader van ons onderzoek met diverse betrokkenen hebben gevoerd en deels gebaseerd op de uitkomsten van de enquête, kunnen we met enige terughoudendheid concluderen dat de inwoners van Reusel-De Mierden in de basis tevreden zijn over de aard en beschikbaarheid van de maatschappelijke accommodaties/voorzieningen. Men ervaart ook duidelijk de meerwaarde die de beschikbare voorzieningen hebben voor het verenigingsleven, voor ontmoeting, voor sociale cohesie, goed burgerschap en talentontwikkeling. Vanwege het ontbreken van streefwaarden en indicatoren kunnen we hierover alleen kwalitatieve uitspraken doen (en dan nog met de nodige reserve). Overigens dient hierbij te worden aangetekend dat een valide effectmeting van de meerwaarde een complex vraagstuk is, omdat hierbij allerlei factoren op elkaar inwerken.

H7 | Evaluatie en verantwoording

In dit hoofdstuk beschrijven we op welke wijze verantwoording wordt afgelegd door het college (via monitoring), dat wil zeggen, wat er wordt teruggekoppeld aan de raad en of de raad zijn rol ook kan vervullen met de aangeleverde informatie. Ook gaan we in op de vraag hoe de gemeenteraad kan (bij)sturen en controleren. Welke instrumenten en overleggen zijn hiervoor en in hoeverre heeft de raad hier ook gebruik van gemaakt?

10. Op welke wijze is de gemeenteraad van Reusel-De Mierden geïnformeerd?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Verantwoording over de uitvoering op accommodatiegebied vindt plaats aan de hand van jaarverslagen en begrotingen binnen de gemeentelijke planning-en-controlcyclus. In de jaarstukken en begrotingen zijn verschillende resultaten met betrekking tot het accommodatiebeleid opgenomen. Omdat een overkoepelend beleid of een visie ontbreekt, wordt vooral projectmatig gerapporteerd.
- Door het ontbreken van een visie met heldere doelstellingen, is er op dit moment sprake van een *information gap*. Raadsleden kunnen de voortgang maar beperkt volgen, eigenlijk alleen op project-/casusniveau.
- In het gesprek met de raad is aangegeven dat er geen behoefte is aan uitgebreide beleidsnota's daar waar het gaat om accommodatiebeleid, maar dat er wel een visie met duidelijke ambities wordt gemist.
- Hoewel de voortgang op dit moment lastig valt te monitoren door de raad, kan het onderwerp wel op veel belangstelling rekenen. Als gevolg van het ontbreken van een visie en duidelijke ambities voelen ze zich genoodzaakt om via de formele weg meer duiding te vragen op specifieke initiatieven en ontwikkelingen. De raad heeft middels moties, amendementen en raadsvragen de afgelopen jaren geprobeerd (bij) te sturen en controleren. Vooral in 2023 zijn er veel raadsvragen gesteld.

7.1 De informatievoorziening is beperkt, voortgang is beperkt te volgen en alleen op projectniveau

In deze paragraaf wordt beschreven welke informatie wordt gedeeld met de gemeenteraad en in hoeverre er een systematiek is om de gemeenteraad te informeren over ontwikkelingen in de uitvoering van het accommodatiebeleid.

Informatievoorziening vanuit de P&C-cyclus

In de P&C-cyclus legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid. Deze agenda bepaalt in hoge mate de inhoud van de verschillende documenten die onderdeel uitmaken van de jaarlijkse begrotingscyclus: de kadernota, de programmabegroting en de jaarstukken. Voor het controleren of het beleid zich verder ontwikkelt volgens de principes van de gestelde kaders heeft de gemeenteraad van Reusel-De Mierden de volgende gegevens tot zijn beschikking:

- Via de reguliere P&C-cyclus per jaar:
    - programmabegroting
    - jaarverslag

- accountantsverslag

- Overige documenten over voortgang:
  - raadsinformatienota's (RIN)

Zoals beschreven in hoofdstuk 4 is er geen (overkoepelend) integraal accommodatiebeleid geformuleerd. Er is alleen een Sportaccommodatieplan 2019-2021 en een Integraal huisvestingsbeleid Brede Schoolgebouwen 2012. Verantwoording over de uitvoering van wat er op accommodatiegebied gebeurt, vindt in de eerste plaats aan de hand van jaarverslagen en begrotingen binnen de gemeentelijke planning-en-controlcyclus plaats. In de jaarstukken en begrotingen zijn verschillende resultaten met betrekking tot het accommodatiebeleid opgenomen, bijvoorbeeld in de programma's van Onderwijs, Sport, Cultuur en Recreatie en Sociaal Domein. Een voorbeeld van de verantwoording is weergegeven in tabel 2, waarin nader wordt ingegaan op de verschillende inspanningen die zijn gedaan om het gewenste maatschappelijke resultaat te halen. De doelen en de resultaten (cursief geschreven) zijn concreet beschreven. Wel valt op dat er eigenlijk alleen maar op project-/casusniveau wordt gerapporteerd. Er wordt met andere woorden projectmatig gerapporteerd maar er zijn weinig stippen op de horizon omdat een visie ontbreekt. Omdat ambities en streefwaarden ontbreken, is ook niet vast te stellen wanneer de gemeente Reusel-De Mierden tevreden is.

Tabel 2 Jaarstukken 2021 programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Sportaccommodaties			
Ambitie: het bieden van voldoende variatie aan mogelijkheden tot sportbeoefening in de nabije omgeving in adequate basisvoorzieningen van sportaccommodaties			
	Maatschappelijk resultaat		**Inspanning 2021/Wat hebben we in 2021 gedaan?**
A.	Gevarieerde adequate basisvoorzieningen van sportaccommodaties waar een redelijke eigen bijdrage van verenigingen tegenover staat.	A.1	Aanleg van een kunststof atletiekaccommodatie op sportpark Den Hoek.
		A.1	*De kunststof atletiekaccommodatie is bijna volledig afgerond. Door het slechte weer in de zomer kon de laatste toplaag en de belijning niet meer worden aangebracht. In het voorjaar van 2022 wordt dit alsnog afgerond.*
		A.2	Inventarisatie van toekomstige ontwikkelingen, mogelijkheden en wensen die bij huidige gebruikers op de sportparken leven. Denk hierbij aan kunstgras en LED-verlichting.
		A.2	*Er zijn diverse initiatieven van sportverenigingen ontvangen, zoals een tweede kunstgrasveld voor Rosolo, nieuwe kleedlokalen voor de Zuiderburen en padelbanen bij L.T.C. de Kemphanen. Het voorstel voor een kunstgrasveld voor Rosolo is afgerond en in procedure gebracht. Ook hebben diverse voorbereidende gesprekken plaatsgevonden met de Zuiderburen over nieuwe kleedlokalen. De andere initiatieven hebben we door een gebrek aan capaciteit nog niet kunnen oppakken.*

		A.3	Het maken van een strategische keuze voor Sportzaal Den Houtert in Lage Mierde. Dit wordt in samenhang met andere sportaccommodaties (Sporthuis Reusel) en gemeentelijke gebouwen meegenomen in een visie op gebouwenbeheer in onze gemeente.
		A.3	*Vanwege drukte bij team RO is in 2021 een prioritering in projecten en plannen aangebracht. Dit project zat niet in deze prioritering en is om die reden niet opgepakt in 2021. Op 6 oktober 2021 is dit gecommuniceerd met uw raad via een RIN.*
			Overige noemenswaardige inspanningen in 2021: Stichting Stibex heeft in 2021 aangegeven per 1 juli 2022 te willen stoppen. Stibex doet het beheer en de exploitatie van gemeenschapshuis de Kei en het Kiezeltje en het beheer en onderhoud van de diverse sportparken binnen onze gemeente. In 2021 zijn al diverse gesprekken gevoerd met belanghebbenden over hoe we dit naar de toekomst toe gaan invullen. Daarnaast is er goed overleg met Stichting Stibex om de overdracht goed te regelen.

We hebben in de stukken voor dit onderzoek geen voortgangsrapportages of kadernota's aangetroffen die ingaan op de voortgang binnen de uitvoering. Er zijn ook geen raadsinformatienota's (RIN's) aangetroffen tussen de stukken die ingaan op het accommodatiebeleid an sich. Wel maken we uit de verschillende moties, amendementen en ook uit de jaarrekeningen op dat er voor specifieke projecten wel RIN's zijn verstuurd. Vastgesteld moet worden dat de informatievoorziening op dit moment erg versnipperd is en beperkt tot specifieke casussen, zoals de aanleg van nieuwe sportvelden en onderhoud en uitwerking van de plannen voor een nieuwe MFA. Dit is in lijn met de eerdere bevinding dat het beleid gedateerd is, waardoor afgevraagd kan worden of de doelstellingen nog relevant en toepasselijk zijn. Op dit moment is er dus sprake van een zogenaamde 'information-gap': raadsleden kunnen de voortgang maar beperkt monitoren op basis van de beschikbare informatie.

Betrokkenheid van de raad

Hoewel de voortgang op dit moment lastig valt te monitoren door de raad, kan het onderwerp wel op veel belangstelling rekenen. Uit verschillende interviews komt naar voren dat het verenigingsleven tot de bouwstenen van de gemeente Reusel-De Mierden behoort. In de gemeente zijn veel mensen (sportief) betrokken bij een vereniging, niet alleen om de sport maar ook om het gemeenschappelijke aspect en de sociale functie.

Uit het gesprek met de raad komt naar voren dat de raad in Reusel-De Mierden regelmatig signalen krijgt vanuit het verenigingsleven als iets niet goed loopt. Concrete voorbeelden hierbij zijn de tariefstelling van de binnensporthallen en de beschikbaarheid van hallen voor binnensportverenigingen. Maar ook als het gaat om initiatieven zoals de aanleg of het onderhoud van sportaccommodaties weten de verenigingen de raad goed te vinden. Zo ontving de raad meerdere signalen van verenigingen dat initiatieven op het gebied van sport en cultuur niet werden opgepakt omdat de gemeente te weinig capaciteit had, waardoor uiteindelijk prioritering plaatsvond. Vanuit die hoedanigheid heeft de raad onlangs een motie ingediend waarmee het college is gevraagd om initiatieven van verenigingen sneller op te pakken (Motie Vreemd Prioritering initiatieven MO en initiatief padelbanen 22-01-2022).

7.2 De raad is erg betrokken en heeft op projectniveau ook (flink) gecontroleerd en bijgestuurd

In dit onderzoek hebben we ook gekeken naar de rol van de raad zelf en in hoeverre zij ook hebben (bij)gestuurd daar waar het gaat om het accommodatiebeleid.

Kaderstelling

In het gesprek met de raad is aangegeven dat er geen behoefte is aan uitgebreide beleidsnota's daar waar het gaat om accommodatiebeleid, maar dat er wel een visie met duidelijke ambities wordt gemist; wat wil de gemeente bereiken en waarom? Deze kapstok met hogere doelstellingen ontbreekt nu. In het gesprek met de raad is tevens aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat de gemeente (het bestuur) zelf de regie weer in handen krijgt als het gaat om accommodaties, ook waar het de binnensportaccommodaties en gemeenschapshuizen betreft. Ook geven raadsleden aan dat er meer ambitie mag zijn in Reusel-De Mierden, juist omdat het verenigingsleven zo'n belangrijke rol speelt in de gemeente.

(Bij)sturen en controleren

De raad heeft diverse instrumenten waarmee ze opdrachten kunnen geven (motie) of wijzigingen kunnen aanbrengen in het ontwerpbesluit (amendement). Uit de documentenstudie komt naar voren dat er op het gebied van accommodatiebeleid de afgelopen jaren een aantal moties en amendementen zijn ingediend. In tabel 3 zijn alle aangenomen moties en amendementen weergegeven. Vooral de reeds genoemde **'Motie vreemd Prioritering initiatieven MO en initiatief padelbanen**' is daarbij interessant. Uit de motie komen een aantal opvallende zaken naar voren:

- Ten eerste dat er een onevenredige werkdruk is ontstaan binnen de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning door diverse maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van sportaccommodaties, scholen, gemeenschapshuizen, et cetera.
- Ten tweede dat deze onevenredige werkdruk ertoe heeft geleid dat de beoordeling en uitwerking van maatschappelijke initiatieven (zoals de aanleg van een padelbaan) onwenselijke vertragingen oplopen.
- Ten derde dat er hierdoor sprake was van een prioritering die ertoe leidt dat nieuwe initiatieven met een maatschappelijk karakter pas op een veel later moment kunnen worden opgepakt.
- En ten slotte dat de gemeenteraad op dat moment nog niet actief op de hoogte was gebracht over het gebrek aan personele capaciteit op de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning (MO) om soortgelijke (sport)initiatieven voortvarend te kunnen ondersteunen.

In de motie werd het college vervolgens verzocht om:

- binnen drie maanden een prioritering inzake afhandelingen van lopende zaken alsmede nieuwe (maatschappelijke) initiatieven voor de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning ter beoordeling voor te leggen aan de raad;
- voor 1 juli 2022 een plan van aanpak voor te leggen aan de raad, waarin middels een visie wordt aangegeven hoe het capaciteitsprobleem binnen de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning wordt aangepakt, teneinde toekomstige initiatieven met een breed maatschappelijk karakter (bijvoorbeeld sport), adequaat te kunnen blijven behandelen.
- hierop vooruitlopend het initiatief van tennisvereniging LTC de Kemphanen, om te komen tot realisering van padelbanen op sportpark D'n Hoek in Reusel, met voorrang te behandelen (gelet op het moment van melden van dit initiatief).

Uit de gesprekken valt op te maken dat het college vrij snel uitvoering heeft gegeven aan de motie, maar dat de capaciteit op dit moment nog steeds een heikel punt vormt. Naast deze motie heeft de raad ook op andere momenten (bij)gestuurd. Er zijn tussen 2019 en 2022 bij elkaar drie moties en drie amendementen ingediend. Als we kijken naar de andere moties en amendementen, dan gaan die vooral in op specifieke projecten en niet op het overkoepelende beleid en de strategische doelstellingen.

Tabel 3 Aangenomen moties en amendementen met betrekking tot accommodatiebeleid

Jaar	Moties	Amendementen
2019	• 20191217 aangenomen motie M. Lauwers SW evaluatie atletiekaccommodatie AVR	• Geen
2020	• Geen	• Amendement VVD en SW financiering De Kei 2020
2021	• Geen	• Amendement Strategie beheerderswoning sportpark • amendement beheerderswoning sportpark Reusel
2022	• Motie 3 PvdA duurzaamheidsleningen maatschappelijke organisaties. • Gewijzigd aangenomen Motie vreemd M. Lauwers fractie SW Prioritering initiatieven MO en initiatief padelbanen	• Geen

De raad kan naast het indienen van moties en amendementen ook mondeling vragen stellen, schriftelijke vragen stellen en zelf discussienotities opstellen en indienen. Hiervan heeft de raad ook de afgelopen jaren verschillende keren gebruikgemaakt. In 2023 zijn er in drie maanden tijd bij elkaar tien keer raadsvragen ingediend, onder andere over de aanleg van padelbanen bij L.T.C. de Kemphanen, ontwikkelingen bij VV De Zuiderburen en over tariefstelling van sportvoorzieningen.

- 16 mei 2019: Raadsvragen F. Bijl woningbouw en De Kei
- 21 mei 2019: Raadsvragen F. Bijl fractie PvdA sportaccommodaties en huren
- 5 oktober 2020: Raadsvragen Clemensschool
- 11 januari 2021: Raadsvragen VVD kosten beheerderswoning Sportpark reusel
- 11 januari 2021: Raadsvragen PvdA beheerderswoning Sportpark Reusel
- 4 april 2021: Raadsvragen PvdA sport accommodatiebeleid
- 20 april 2021: Raadsvragen wegversmalling Broekkant-Twisseltsebaan 6 mei
- 22 juni 2022: Raadsvragen Marc Lauwers t.a.v. padelbanen (NIET OPENBAAR)
- 9 februari 2023: Raadsvraag mw. D. Kors (VVD) inzake Drieske Hulsel
- 13 maart 2023: Raadsvragen F. Bijl (PvdA) raad tarieven sportvoorzieningen
- 23 november 2023: Raadsvragen B. van den Bosch (D66) inzake Drieske en Clemensschool
- 26 januari 2023: Toezegging stand van zaken energie en financiën sportvereniging 23.0138
- 22 maart 2023: Raadsvragen Mees Maas (SW) inzake ontwikkelingen Zuiderburen-RSP velden
- 21 maart 2023: Raadsvragen K. Oldenbroek (CDA) inzake tariefstelling sportvoorzieningen
- 22 maart 2023: Raadsvragen M. Lauwers (SW) aanleg padelbanen
- 22 maart 2023: Raadsvragen T. van Dongen (PvdA) inzake Uitbreiding basisvoorziening VV De Zuiderburen

- 22 maart 2023: Raadsvragen A. Bijl (PvdA) inzake padelbanen
- 27 maart 2023: Raadsvragen D. Geysen (VVD) inzake ontwikkelingen Zuiderburen - RSP velden

Uit de hierboven genoemde raadsvragen valt eveneens op te maken dat de raad zich vooral bezighoudt met initiatieven van specifieke verenigingen en de ontwikkeling van bepaalde accommodaties. Er is middels de geijkte (bij)sturings- en controle-instrumenten dus meermaals bijgestuurd, dan wel gecontroleerd door de raad. (Bij)sturing op een meer integraal niveau heeft beperkt plaatsgevonden. Ook zijn er geen instrumenten ingezet om de informatievoorziening, met name de monitoring, scherper te krijgen.

De geïnterviewde raadsleden geven aan erg betrokken te zijn bij het thema, maar als gevolg van een onduidelijk beeld over de visie en de ambitie voelen ze zich ook genoodzaakt om via de formele weg meer duiding te vragen op specifieke initiatieven en ontwikkelingen. Als het gaat om accommodatiebeleid heeft de raad het stuur dus nog niet in handen.

Nawoord

De bestuurlijke reactie geeft de rekenkamercommissie geen aanleiding tot nadere toelichting in dit rapport.

Bijlage 1 | Normenkader

Onderzoeksvraag	Norm
Beleid	
1. Is er sprake van (bestuurlijk vastgesteld) gemeentelijk accommodatiebeleid?	• Er is sprake van een bestuurlijk vastgesteld gemeentelijk accommodatiebeleid voor in ieder geval onderwijs (wettelijke plicht), alsmede voor sport, cultuur, zorg, welzijn. • Er is een beleidskader vastgesteld en dit is actueel. • Er is sprake van verwevenheid met aanpalend beleid en vice versa.
2. Wat zijn de door de gemeenteraad vastgestelde doelen wat betreft het aanbod van accommodaties? Is er sprake van meetbare prestatie-indicatoren en zo ja, welke?	• Beleidsambities zijn vertaald naar concrete en meetbare doelen en resultaten. • De doelen zijn benoemd en SMART geformuleerd (of SMT). • De beoogde maatschappelijke effecten zijn expliciet benoemd. • Er is expliciet in kaart gebracht welke streefwaarden gerealiseerd dienen te worden.
Organisatie en uitvoering	
3. Tot welke aanpak en tot welk (voorzieningen)aanbod heeft deze geleid?	• In het beleidskader is duidelijk uitgewerkt hoe het accommodatiebeleid is georganiseerd en tot welk voorzieningenaanbod dit heeft geleid. • Er is een vastgestelde en herkenbare aanpak/strategie binnen de gemeente Reusel-De Mierden.
4. Heeft de gemeente een goed beeld van haar eigen maatschappelijk vastgoed (in de zin van omvang, staat van onderhoud, wijze van gebruik)? En zo ja, kan de gemeente globaal aangeven wat het volume is van het (eigen) maatschappelijke vastgoed (aantal objecten)?	• De gemeente heeft een overzicht van het maatschappelijk vastgoed in eigen bezit in termen van: aantallen, omvang, sector, staat van onderhoud, doel en wijze van gebruik. • De gemeente heeft een overzicht van de verschillende verenigingen en de hiermee gesloten overeenkomsten.
5. Is er binnen de gemeente vastgoed in privaat eigendom dat wordt gebruikt voor maatschappelijke (gesubsidieerde) activiteiten?	• De gemeente heeft een overzicht van vastgoed in privaat bezit dat voor maatschappelijke activiteiten wordt gebruikt in termen van: aantallen, omvang, sector, doel en wijze van gebruik. • De gemeente heeft een overzicht van de verschillende verenigingen en de hiermee gesloten overeenkomsten.
6. Welke knelpunten worden gesignaleerd en/of zijn er in de toekomst te verwachten?	• *Hiervoor bestaat geen norm, dit moet uit het onderzoek blijken.*

Resultaten	
7. Worden de resultaten van de beleidsuitvoering gemonitord en zijn de effecten in beeld? Zijn er voldoende sturingsmiddelen?	• Er kan zowel kwantitatief als kwalitatief een overzicht worden verstrekt over de stand van zaken inzake het accommodatiebeleid. • De behaalde maatschappelijke effecten kunnen worden benoemd. • Er is sprake van een monitoringssystematiek. • Er wordt structureel gemonitord.
8. Op welke wijze wordt er door het gemeentelijk accommodatiebeleid maatschappelijke meerwaarde gecreëerd?	• *Hiervoor bestaat geen norm, dit moet uit het onderzoek blijken.*
9. Is er sprake van een doeltreffende en doelmatige aanpak?	• De prestaties van de gemeente Reusel-De Mierden zijn in lijn met de geformuleerde streefwaarden. • In de beheersystematiek zijn prikkels tot kostenbeheersing en budgetbewaking ingebouwd. • Er is sprake van contractmanagement waarin zicht is op budgetuitputting, prijsvorming en trends en patronen in het gebruik van maatschappelijk vastgoed. • De gemeente heeft een overzicht van de kosten en inkomsten die samenhangen met het accommodatiebeleid en de geëxploiteerde accommodaties.
Evaluatie en verantwoording	
10. Op welke wijze is de gemeenteraad van Reusel-De Mierden geïnformeerd?	• Het college rapporteert structureel over de voortgang van het beleid. • De informatievoorziening aan de gemeenteraad is tijdig (er kan nog iets met de informatie worden gedaan). • De informatievoorziening aan de gemeenteraad is juist (de informatie kent geen fouten en is betrouwbaar). • De informatievoorziening aan de gemeenteraad is volledig.
11. Is er sprake van een toekomstbestendig accommodatiebeleid?	• *Hiervoor bestaat geen norm, dit moet uit het onderzoek blijken.*

Bijlage 2 | Bestudeerde documenten

Beleidsnota's
- Sportaccommodatieplan 2019-2021
- Integraal huisvestingsplan (IHP) Brede Schoolgebouwen 2012 en verder
- Beleidsplan brede scholen 2015-2018
- Beleidskader Sociaal Domein Reusel-De Mierden 2016-2020
- Cultuurbeleidsplan Reusel-De Mierden 2014-2018

Strategie en visie documenten
- Coalitieprogramma Reusel-De Mierden 2018-2022
- Coalitieakkoord Reusel-De Mierden 2022-2026
- Kempisch Sport en Beweegakkoord - De Kempen in beweging (datum onbekend)

Jaarrekeningen en begrotingen
- Jaarrekening 2018-2022
- Begrotingen 2018-2025

Voortgangsinformatie
- Tussenevaluatie Sportaccommodatieplan 2019-2021
- Tussenstand actielijst sportaccommodatieplan (datum onbekend)
- Overzicht maatschappelijk vastgoed (01-01-2023)

Overeenkomsten en (voortgangs)verslagen met gebruikers
- Documenten omtrent het stoppen van Stibex met het beheer van De Kei, Het Kiezeltje en de sportparken, en de redenen hiervoor
- Actuele huur- en exploitatieovereenkomst met Optisport (Sporthuis Reusel)
- Actuele jaarverslagen van Optisport (Sporthuis Reusel)
- Actuele dienstverleningsovereenkomst met Stichting De Ster (Sportzaal Den Houtert)
- Huurovereenkomst met vaste gebruikers van Sportzaal Den Houtert
- Verslagen van de gebruikersoverleggen die Optisport en de Stichting De Ster voeren met de gebruikers van de respectievelijke locaties
- Verslagen van de periodieke overleggen die de gemeente voert met Optisport en Stichting De Ster
- Actuele exploitatieovereenkomst die de gemeente heeft afgesloten met de beheerder van de sportvelden
- Verslag van het periodieke overleg dat de gemeente voert met de beheerder van de sportvelden
- Standaard gebruiksovereenkomst met een vereniging die gebruikmaakt van een sportveld
- MOP van sportveld en een accommodatie voor binnensport

Raadsstukken
- Moties (zie paragraaf 9.2)
- Amendementen (zie paragraaf 9.2)
- Raadsvragen en antwoorden (zie paragraaf 9.2)
- Raadsinformatienota's (zie paragraaf 9.1)
- Raadsvoorstellen
- Raadsbesluiten

Bijlage 3 | Lijst van gevoerde gesprekken

Gesprekspartners
Interne respondenten
Portefeuillehouder Sociaal Domein, Onderwijs, Sport en Cultuur
Delegatie van de gemeenteraad
Beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling
Externe respondenten
Korfbalvereniging Rosolo
Locatiemanager Optisport
Stichting Gemeenschapshuis De Ster
Atletiekvereniging AVR’69

Bijlage 4 | Casussen

In het onderzoek is gebruikgemaakt van een viertal casestudies voor een verdieping naar de praktijk bij de gemeente Reusel-De Mierden. De casestudies kunnen gezien worden als een 'reality check'. Aan de hand van een casus is getoetst in hoeverre de regels worden toegepast, of er afspraken zijn gemaakt over de doelen, prestaties, effecten en verantwoording.

De volgende casussen zijn geselecteerd:

- AVR69
- Optisport
- Rosolo
- Ster

<table>
<tr><td>Beheerder/exploitant</td><td>AVR69</td></tr>
<tr><td>Omschrijving/activiteiten</td><td>AVR'69 is een atletiekvereniging in Reusel met ruim 300 leden</td></tr>
<tr><td>Type accommodatie</td><td>Sport</td></tr>
<tr><td>Kader/beleidsregels</td><td>• Sportaccommodatieplan Reusel-De Mierden (2019-2021)
• Beleidskader Sociaal Domein Reusel-De Mierden (2016-2020)
• Samen in beweging. Sport- en beweegbeleid Reusel-De Mierden (2014-2018)</td></tr>
<tr><td>Bedrag (incidenteel/ structureel)</td><td>Renovatie Kunststofbaan
Uit het 'Raadsvoorstel Kunststof atletiekaccommodatie op Sportpark Den Hoek 16 november 2019' en 'Raadsbesluit Kunststof atletiekaccommodatie op Sportpark Den Hoek 17 december 2019' en de interviews wordt duidelijk dat voor de realisatie van de nieuwe kunststofbaan een (incidenteel) investeringbedrag van € 605.000 benodigd was. Hiervoor is destijds een subsidieaanvraag ingediend bij Brainsport Eindhoven, waarbij 50% van de projectkosten werd vergoed. De rest van het bedrag werd gegarandeerd door de gemeente. In ruil hiervoor werd de gebruiksvergoeding verhoogd met € 6.250 tot en met 2023 en vanaf 2024 met € 7.000.

Gebruiksvergoeding AVR'69 2022
AVR'69 Basisvoorziening
<table>
<tr><th>Basisvoorziening</th><th>Tarief</th><th>Totaal gebruiksvergoeding</th></tr>
<tr><td>1 atletiekbaan</td><td>€ 17.235,10</td><td>€ 17.235,10</td></tr>
<tr><td>4 kleedlokalen</td><td>€ 549,20</td><td>€ 2.196,80</td></tr>
<tr><td>1 EHBO-ruimte***</td><td>€ 366,51</td><td>- € 366,51</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td></td><td>€ 19.065,39</td></tr>
</table>
***AVR'69 ontvangt het tarief voor de EHBO-ruimte omdat deze binnen de publieke ruimte valt.</td></tr>
</table>

Doelen	In het 'Raadsvoorstel Kunststof atletiekaccommodatie op Sportpark Den Hoek' wordt gesteld dat er in de Kempen een blinde vlek is wat betreft kunststof atletiekaccommodaties, en dat de aanleg van een kunststof atletiekbaan zal zorgen voor zowel een bredere inzetbaarheid van de vereniging als een stijging van het aantal leden. Hoewel in dit voorstel, naast de verhoging van de gebruiksvergoeding, geen prestatieafspraken worden genoemd, stelt het college in de aangenomen motie 'Raadsvoorstel kunststof atletiekaccommodatie op Sportpark Den Hoek' van 17 december 2019 voor om de bredere inzetbaarheid en de verwachte stijging van het ledenaantal voor 31 december 2023 te monitoren, en deze evaluatie en monitoring te herhalen.
Afspraken rondom beheer	Onderhoud, beheer en exploitatie zijn belegd bij de Stichting Sportpark Reusel-De Mierden.
Effecten	Op 18 september 2022 is de nieuwe kunststofbaan officieel geopend. Ook zijn alle technische nummers vernieuwd. Hierdoor voldoet de gehele accommodatie weer aan de eisen van de atletiekunie, aldus de vereniging. Het is uit de documenten en gesprekken niet op te maken of de aanleg van de atletiekbaan daadwerkelijk heeft geleid tot een bredere inzet van de vereniging en een toename van het aantal leden.
Verantwoording	In de aangenomen motie 'Raadsvoorstel kunststof atletiekaccommodatie op Sportpark Den Hoek' van 17 december 2019 wordt geconstateerd dat de atletiekaccommodatie breder benut kan worden dan de huidige voorziening en dat de verwachting is dat de ledenaantallen bij de atletiekvereniging zullen gaan stijgen door de aanleg. Daarom verzoekt het college om: • samen met de vereniging AVR'69, de verwachte bredere inzetbaarheid alsmede de verwachte stijging van het aantal leden voor 31 december 2023 te evalueren en monitoren; • deze evaluatie en monitoring te herhalen voordat de kosten voor de vervanging van het kunststof in de begroting worden verwerkt (vanaf het jaar 2032) met als doel om gezamenlijk met de vereniging AVR '69 te beoordelen of deze vervanging met bijbehorende hoge kosten tegen die tijd nog past bij de dan geldende realiteit met bijbehorende ambities. Het is uit de documenten en gesprekken niet op te maken of deze evaluatie en monitor reeds hebben plaatsgevonden.

Beheerder/exploitant	**Optisport**
Type accommodatie	Sport
Omschrijving/activiteiten	Optisport is exploitant/beheerder van Sporthuis Reusel.
Kader/beleidsregels	• Samen in beweging. Sport- en beweegbeleid Reusel-De Mierden (2014-2018) • Sportaccommodatieplan Reusel- De Mierden 2019-2021

	Gemeente Reusel-De Mierden heeft in 2012 via een aanbestedingstraject het volledige beheer, het onderhoud en de exploitatie van het toenmalige Rabo Sporthuis op afstand gezet. Op basis van dit traject verzorgde Hestia Sportbeheer B.V. vanaf 1 april 2013 het beheer, het onderhoud en de exploitatie. Dit doet Hestia voor een periode van twintig jaar. Hestia betaalt hiervoor huur aan de gemeente en ontvangt jaarlijks een exploitatiebijdrage om de werkzaamheden uit te voeren. De gemeente is en blijft eigenaar van het sporthuis en stelt de accommodatie ter beschikking aan de exploitant op basis van een huur- en exploitatieovereenkomst. In 2019 is Hydra Sport overgenomen door Optisport Exploitaties B.V. en is de naam gewijzigd in Optisport Reusel B.V.. Het hoofd van de groep waartoe de rechtspersoon behoort is Optisport Holding B.V. te Tilburg. Optisport heeft hierdoor alle werkzaamheden en rechten en plichten van Hydra en Hestia overgenomen.
Bedrag (incidenteel/ structureel)	Uit de beheer- en exploitatieovereenkomst blijkt dat Optisport jaarlijks een (structurele) bijdrage ontvangt van € 76.901 exclusief btw (21%). Dit bedrag bevat alle kosten die nodig zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden, inclusief overhead, uitvoeringskosten, reiskosten, onderhoud, personeel, algemene kosten, winst en risico, afschrijvingskosten en dergelijke. ***Artikel 5 Bedragen*** *Opdrachtnemer zal de verplichtingen op grond van deze overeenkomst uitvoeren voor onderstaande jaarprijs* *Totaal gemeentelijke bijdrage per jaar: 76.901,00 Euro* Uit de huurovereenkomst blijkt dat Optisport jaarlijks een huurprijs betaalt van € 15.000, exclusief btw. Deze huurprijs wordt jaarlijks per 1 april geïndexeerd. Uit de jaarrekening 2020 blijkt dat de huurprijs sindsdien is verhoogd tot een bedrag van € 17.807. Daarnaast loopt sinds 2013 een onderverhuurovereenkomst met Avanti-Turnivo voor de zogenoemde groene zaal van Sporthuis Reusel. Deze overeenkomst is in 2018 verlengd. Deze onderhuurovereenkomst is echter niet aangetroffen in het dossier, waardoor de exacte inhoud onbekend is.
Doelen	De in de statuten van Optisport Reusel B.V. opgenomen doelstelling luidt als volgt: *Het beheren, exploiteren en onderhouden van overdekte sport-, culturele-, welzijns- en recreatie-accommodaties met ondersteunende horeca en rekening houdend met de gezondheid en geestelijke en maatschappelijke belangen.* Uit gesprekken met de gemeente blijkt dat er wel prestatieafspraken zijn gemaakt, maar dat die door de jaren heen nauwelijks zijn geëvalueerd of aangepast. In de aangeleverde stukken zijn echter geen prestatieafspraken te identificeren.
Afspraken rondom beheer	Er is een beheer- en exploitatieovereenkomst alsmede een huurovereenkomst daterend uit 2013. De beheer- en exploitatieovereenkomst loopt voor een periode van twintig jaar tot 1 april

	2033. De huurovereenkomst loopt tot 28 maart 2033. Deze overeenkomsten zijn in 2013 gesloten met Hestia Sportbeheer B.V., dochterbedrijf van Hydra Sportbeheer B.V.. Met de overname van Hydra Sportbeheer heeft Optisport alle werkzaamheden en rechten en plichten van Hydra en Hestia overgenomen. Overeenkomst Beheer en Exploitatie Rabo Sporthuis (2013): *Artikel 1 Opdracht* *1. Opdrachtgever verleent hierbij de opdracht aan opdrachtnemer voor het beheer en de exploitatie van het Rabo Sporthuis in de gemeente Reusel-De Mierden, zoals beschreven in deze overeenkomst, de inschrijvingsleidraad, de nota van inlichtingen en de inschrijving.* *2. Opdrachtnemer verklaart hierbij deze opdracht te aanvaarden en daarmee de verplichting om de opdracht volgens de in deze overeenkomst, de inschrijvingsleidraad, de nota van inlichtingen en de inschrijving genoemde voorwaarden uit te voeren.* De inschrijvingsleidraad, nota van inlichtingen, voorwaarden en de aanbieding van Hydra Sportbeheer zijn niet aangeleverd in het dossier. Hierdoor is de precieze inhoud van de afspraken rondom het beheer en de exploitatie niet duidelijk. In het sportaccommodatieplan worden de volgende afspraken omtrent Sporthuis Reusel genoemd: *'Hestia is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en alles omtrent beheer, onderhoud en exploitatie. Hestia is ook het eerste aanspreekpunt voor verenigingen als er vragen, opmerkingen of klachten zijn. Om de vaste gebruikers op de hoogte te houden, draagt Hestia zorg voor periodiek overleg met de vertegenwoordigers van de vaste gebruikers van het sporthuis in het gebruikersoverleg. In dit overleg worden de activiteiten- en gebruiksroosters afgestemd en de onderhoudsactiviteiten en overige zaken die met het gebruik van de accommodatie samenhangen besproken. De gemeente ontvangt een verslag van dit overleg en desgewenst is de gemeente ook vertegenwoordigd bij het gebruikersoverleg.'* In het gesprek met Optisport wordt aangegeven dat deze periodieke overleggen plaatsvinden, maar dat er vanuit de gemeente niet veel interesse is om hierbij aan te sluiten. Het onderhoud aan de accommodatie vindt plaats op basis van een meerjaren onderhoudsplan (MOP). Dit MOP wordt periodiek geactualiseerd. De gemeente controleert de uitvoering van het onderhoud door een (jaarlijkse) schouw van de accommodatie en een controle waarin de besteding van de onderhoudsgelden door de exploitant wordt aangetoond.
Effecten	In 2023 is de verlenging van de overeenkomst door middel van een collegevoorstel voorgelegd aan de raad. In het voorstel vraagt het college de raad om akkoord te gaan met de verlenging van de onderverhuurovereenkomst tussen Avanti-Turnivo en Optisport. Hiervoor worden als argumenten aangedragen 1) dat de overeenkomst al twee keer eerder is verlengd en de situatie reeds onveranderd is; 2) er gesprekken zijn gevoerd met de andere binnensportverenigingen waarin uitleg is gegeven over de onderverhuurovereenkomst en 3) Avanti-Turnivo heeft de afgelopen jaren met goedkeuren van de gemeente en

	Optisport enkele verbeteringen in de zaal aangebracht en deze bekostigd. Hierbij worden echter de kanttekeningen geplaatst dat 1) andere verenigingen, waaronder DDW en Rosolo, ook graag gebruik willen maken van de groene hal en 2) er door enkele verenigingen in het sporthuis wordt gesteld dat de tarieven die Avanti-Turnivo aan Optisport betaald lager zijn dan de tarieven die zij betalen. Het college ziet in deze kanttekeningen echter onvoldoende reden om de onderverhuurovereenkomst niet te verlengen, en vraagt de raad hiervoor toestemming. Het besluit over het voorstel is door de raad aangehouden, met als toelichting: *'de portefeuillehouder voert voordat het voorstel opnieuw wordt voorgelegd aan het college, een gesprek met Rosolo en DDW'.* Aanleiding voor dit besluit zijn vermoedelijk de bovenstaande kanttekeningen en het aangehaalde informatieverzoek door DDW en Rosolo. Dit verzoek is echter niet aangetroffen in het dossier en ook niet meegeleverd in de overige stukken. In het interview geeft Optisport aan dat er nog steeds wordt gewerkt met de tariefstelling zoals die is vastgelegd in de exploitatieovereenkomst van 2013, die erg hoog is. Dit heeft een hoge zaalhuur als gevolg. Optisport geeft aan hier zelf ook last van te hebben. In het dossier van de huidige exploitant zijn jaarrekeningen van 2019 en 2020 beschikbaar, waarin een financieel overzicht van het boekjaar wordt gepresenteerd. Echter, deze jaarrekeningen geven geen inhoudelijke informatie over ambities, doelen, activiteiten of prestaties. Er is geen inhoudelijke verantwoording, zoals een jaarverslag, aangetroffen in het dossier. Hoewel er tijdens de gesprekken met Optisport en de gemeente werd vermeld dat er prestatieafspraken zijn gemaakt, hebben we in het dossier geen specifieke doelen van de gemeente met betrekking tot Optisport gevonden, naast de overeengekomen beheerafspraken.
Verantwoording	Bij de huidige exploitant zijn twee jaarrekeningen beschikbaar, van 2019 en 2020. Via deze jaarrekening wordt een financieel overzicht gepresenteerd van inkomsten en uitgaven gedurende het boekjaar. Hierbij wordt aangegeven dat de onderneming aanzienlijke gevolgen heeft ondervonden van de uitbraak van het coronavirus in de eerste maanden van 2020, en dat de impact van de uitbraak ook in 2021 tot op heden significant blijft en naar verwachting gedurende de rest van het jaar de resultaten sterk zal beïnvloeden. Er is geen inhoudelijke verantwoording (bijvoorbeeld in de vorm van een jaarverslag) aangetroffen in het dossier.

Beheerder/exploitant	**Rosolo**
Type accommodatie	Sport
Omschrijving/activiteiten	Rosolo is een korfbalvereniging in het kerkdorp Reusel. Ze hebben ongeveer 250 leden en een vijftigtal vrijwilligers. Ze spelen zowel wedstrijdkorfbal als breedte korfbal. Voor wat betreft dameskorfbal spelen ze op het hoogste landelijk niveau.
Kader/beleidsregels	• Sportaccommodatieplan Reusel-De Mierden (2019-2021) • Beleidskader Sociaal Domein Reusel-De Mierden (2016-2020)

<table>
<tr><td></td><td>

- Samen in beweging. Sport- en beweegbeleid Reusel-De Mierden (2014-2018)

Er is een gebruikersovereenkomst getekend op 18 juni 2019. De gebruikersovereenkomst bestaat uit meerdere delen die zijn samengevoegd, vanaf 2005 tot heden.
</td></tr>
<tr><td>Bedrag (incidenteel/ structureel)</td><td>

Voor Rosolo geldt dat de bond voorschrijft dat korfbal op kunstgras gespeeld moet worden. Dit is echter geen basisvoorziening voor de gemeente. Hierdoor is er in het verleden discussie geweest over het aanleggen en onderhouden van het kunstgrasveld. In 2016 is het eerste kunstgrasveld gerealiseerd. De belangrijkste reden voor de korfbalvereniging voor de aanleg van kunstgras was dat er verschillende teams op het hoogste niveau spelen. Volgens de richtlijnen van de KNKV (Koninklijk Nederlands Korfbalverbond) was een kunstgrasveld een must voor topkorfbal en wordt dan ook gezien als een basisvoorziening. Een eerder verzoek voor het aanleggen van twee kunstgrasvelden is door de gemeenteraad (23 juni 2015) afgewezen omdat dit niet budgettair neutraal te realiseren was voor de gemeente en dat met één veld wordt voldaan aan de voorwaarden van de KNKV. Als gevolg van deze afwijzing, is er destijds een voorstel aan de raad voorgelegd voor één kunstgrasveld dat voldeed aan de gestelde voorwaarden. Rosolo heeft de behoefte uitgesproken om een tweede kunstgrasveld te realiseren. De afgelopen periode hebben er verschillende gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeente en Rosolo over de voorwaarden waaronder de gemeente over kan gaan tot realisatie van deze niet-basisvoorziening.

Rosolo heeft zelf bij de gemeente een verzoek gedaan voor het tweede kunstgrasveld. Hierbij hebben zij ook alle benodigde offertes opgevraagd en voorbereidingen getroffen die nodig zijn voor de realisatie. De gemeente hoeft in deze situatie enkel in de financiering te voorzien.

Op Sportpark Den Hoek wordt in 2022 een tweede zandingestrooid kunstgrasveld aangelegd voor korfbalvereniging Rosolo. In het raadsvoorstel hierover (22 februari 2022) is aangegeven dat de gemeente een krediet van € 147.825,08 (exclusief btw) beschikbaar stelt voor de aanleg.
Met de korfbalvereniging is overeengekomen dat het beschikbaar gestelde krediet terugbetaald zal worden aan de gemeente middels een verhoging van de jaarlijkse gebruiksvergoeding. De jaarlijkse gebruiksvergoeding voor de voorziening is als volgt:

Basisvoorziening	Tarief	Totaal gebruiksvergunningen
2 velden	€ 366,51	€ 733,02
1 kunstgrasveld	€ 2.712,00	€ 2.712,00
8 kleedlokalen	€ 549,20	€ 3.020,60

</td></tr>
</table>

	<table><tr><td>scheidsrechterlokalen</td><td>€ 366,51</td><td>€ 503,95</td></tr><tr><td>Totaal</td><td></td><td>€ 6.969,57</td></tr></table> **Stibex** int de gebruiksvergoeding en verrekent deze met de gemeente. De gebruiksvergoeding 2022 wordt niet rechtstreeks aan de gemeente overgemaakt.
Doelen	Binnen het Sociaal Domein en in het sport- en beweegbeleid wordt breder ingezet op sport en bewegen en heeft sport als middel een belangrijke rol. Binnen het sportaccommodatieplan is daarom ook uitgegaan van de brede opvatting van sport en bewegen. Rosolo wordt ook benoemd als een van de verenigingen in het sportaccommodatiebeleid. We hebben in het dossier geen nadere doelen van de gemeente t.a.v. Rosolo aangetroffen. Ook hebben we geen verantwoording van Rosolo gezien waarin aan de gemeentelijke doelen wordt gerefereerd.
Afspraken rondom beheer	Management-Onderhouds-Plan (MOP) is een door Stibex ontwikkeld en operationeel gemaakt informatiesysteem ter ondersteuning en beheersing van het beheer en de exploitatie van het sportpark. Het MOP voorziet onder meer in de planning en budgettering van het periodieke onderhoud en de vervanging, uitbreiding en inperking van basisvoorzieningen, boventallige voorzieningen en nevenvoorzieningen, overeenkomstig de normen die de gemeente in aansluiting op de normen NOC*NSF heeft gesteld in haar beleidsnota. De gemeente is verplicht om de bij de aanvang van deze overeenkomst in gebruik gegeven basis- en nevenvoorzieningen in stand te houden, te beheren en te onderhouden. Zij heeft de uitvoering van deze taak opgedragen aan Stibex bij de beheersovereenkomst van 20 februari 2014. Stibex is door de gemeente aangewezen als haar beheerder en vertegenwoordigt de gemeente als zodanig binnen de kaders van de beheersovereenkomst. Voor zover in deze beheersovereenkomst bedingen ten behoeve van de vereniging zijn gemaakt, worden die bedingen bij deze door de vereniging aanvaard. In de onderstaande tabel is voor Rosolo aangegeven wat de basisvoorzieningen zijn:

	<table><tr><th>Soort voorziening</th><th>Aantal en eventuele toelichting</th></tr><tr><td>Speel- en trainingsveld</td><td>Veld A: verlichting, twee bankjes en twee vaste korfbalpalen met korf zijn toebehoren bij dit veld. Dit kunstgrasveld wordt ook als trainingsveld gebruikt. Over financiering zijn aparte afspraken gemaakt in een intentieovereenkomst en een terugbetalingsregeling. Beide zijn toegevoegd in deze bijlage.</td></tr><tr><td>Speel- en trainingsveld</td><td>Veld 8: dit zijn twee natuurgrasvelden. Verlichting, twee bankjes en twee korfbalpalen met korf zijn toebehoren per veld.</td></tr><tr><td>Kleedlokalen</td><td>8 kleedlokalen: een deel wordt ook gebruikt door De Zuiderburen. Hierover zijn afspraken gemaakt, welke zijn toegevoegd in deze bijlage.</td></tr><tr><td>Scheidsrechterslokalen</td><td>2 scheidsrechterslokalen</td></tr><tr><td>Cv ruimte</td><td>1 technische ruimte</td></tr><tr><td>Berging</td><td>2 bergingsruimten</td></tr></table> <table><tr><th>Soort voorziening</th><th>Eventuele toelichting</th></tr><tr><td>Clubgebouw</td><td>Clubgebouw met volgende ruimtes: kantine met toebehoren, overkapping voor opslag achter clubgebouw en opslagcontainer achter clubgebouw.</td></tr><tr><td>Mini korfbalveld</td><td>Afrastering hoort hier ook bij</td></tr><tr><td>Scorebord</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Dug-outs</td><td>De twee verplaatsbare dug-outs bij het kunstgrasveld</td></tr><tr><td>Oefen korfbalpaal</td><td>Speelvoorziening</td></tr><tr><td>Materiaalhok</td><td>Deel materiaalhok mede gebruikt door De Zuiderburen</td></tr></table>
Effecten/prestaties	Er zijn geen verantwoordingsdocumenten zoals een jaarrekening of begroting in het dossier aangetroffen. Het is daarmee niet duidelijk of er prestaties en effecten zijn vastgelegd door de gemeente.
Verantwoording	Er zijn geen verantwoordingsdocumenten zoals een jaarrekening of begroting in het dossier aangetroffen. Deze documenten lijken dan ook niet door de gemeente gecontroleerd te worden.

Beheerder/exploitant	**De Ster**
Type accommodatie	Gemeenschapshuis
Kader/beleidsregels	• Beleidsplan Brede scholen 2015-2018 • Huisvestingsplan Brede Schoolgebouwen 2012 en verder • Cultuurbeleidplan Reusel-De Mierden 2014-2018
Omschrijving/activiteiten	Stichting Gemeenschapshuis De Ster houdt zich bezig met de exploitatie van het gemeenschapshuis van Lage Mierde als onderdeel van De Brede School Plus.
Bedrag (incidenteel/ structureel)	**Subsidieverlening Stichting Gemeenschapshuis De Ster 2022** Stichting Gemeenschapshuis de Ster ontving in 2022 een subsidie van € 15.776.
Doelen	Bij de subsidieaanvraag voor 2022 noemt De Ster de volgende doelen: De activiteiten van De Ster, oftewel “de huiskamer van Lage Mierde”, dragen verder bij de gemeente bij aan: • de leefbaarheid van het dorp; • de sociale samenhang in en betrokkenheid bij het dorp;

	• het behoud van het zelfstandig functioneren van diverse verenigingen in het dorp; • het stimuleren van ontwikkelingskansen voor jongeren; • het bevorderen van de culturele en sportieve ontplooiing voor alle inwoners, zowel individueel als in groepsverband. In de **Subsidieverlening Stichting Gemeenschapshuis De Ster 2022** worden de volgende doelen en prestatie-eisen genoemd: ***Prestatie-eisen en opbouw subsidie*** De subsidie verleen ik voor de volgende activiteiten: • Het beheren en exploiteren van een gemeenschapsvoorziening in Lage Mierde met als doel de leefbaarheid te bevorderen, waarbij inwoners en verenigingsleven centraal staan. Met deze activiteiten draagt u bij aan het realiseren van de volgende maatschappelijke effecten: • Wij (jongeren) ontwikkelen en benutten onze capaciteiten. • Wij (jongeren) groeien op in een positieve, stabiele en veilige omgeving. • Wij zijn sociaal actief en maken deel uit van een sociaal netwerk. • Wij ondersteunen elkaar en er is waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers. • Wij voelen ons thuis in en betrokken bij onze buurt en dorp. • Wij nemen verantwoordelijkheid voor ons eigen leven en zijn zelfredzaam zover als mogelijk is. • Wij doen mee in de maatschappij, ook als we beperkingen hebben. • Wij kunnen ons cultureel en sportief ontplooien.
Afspraken rondom beheer	• MOP • Exploitatieovereenkomst • Huurovereenkomst Wat betreft de exploitatie van de sporthal is de gemeente verantwoordelijk, terwijl Stichting De Ster het klein onderhoud op zich neemt. Ze voeren kleine reparaties uit voor de gemeente, wat verdisconteerd is in de vergoeding die ze ontvangen van de gemeente. Voor groot onderhoud ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente. Voorheen werd het beheer van de sporthal afzonderlijk uitgevoerd door een door de gemeente aangestelde beheerder. Echter, Stichting De Ster wist deze taken over te nemen, onder de voorwaarde dat het personeel dat verantwoordelijk is voor het beheer van de sporthal bijvoorbeeld afkomstig is uit een sociale werkvoorziening. Deze constructie was een wens van zowel de gemeente als Stichting De Ster. Er zijn dus drie soorten gebruik van de Brede School Plus: de school, de sporthal en het gemeenschapshuis. Hoewel de gemeente eigenaar is van het vastgoed, is de school 'juridisch eigenaar' van het gemeenschapshuis. De Ster huurt het van de gemeente zonder huurpenningen te betalen. Dit komt doordat de oude locatie voor slechts één euro aan de gemeente is verkocht, met als wederzijdse verplichting dat Stichting Gemeenschapshuis De Ster 30-40 jaar lang het vastgoed om niet zou huren. Het dagelijks beheer van het vastgoed wordt gedeeld tussen De Ster en de school. Het dagelijks beheer van de school wordt door de school zelf gedaan. Desondanks streeft De Ster zo veel mogelijk verbinding tussen de school

	en de gebruikers van de sporthal. Ze maken gebruik van elkaars faciliteiten, zoals het podium dat de school gebruikt en de schoollokalen die De Ster gebruikt voor cursussen en schilderclubs. Bij intensief gebruik van elkaars accommodaties is er wel een verrekensleutel, maar over het algemeen werken ze samen om de capaciteit multifunctioneel te benutten.
Effecten	In het dossier zijn verder geen verantwoordingsdocumenten gevonden betreffende de prestatie-afspraken die zijn gesteld in de subsidieverlening, of de doelen zoals geformuleerd in de subsidieaanvraag.
Verantwoording	Uit de interviews blijkt dat Stichting De Ster twee keer per jaar op de koffie komt bij de wethouder en een van de beleidsmedewerkers. Om financiële verantwoording af te leggen. Aangezien de stichting gesubsidieerd wordt, moet zij verantwoording afleggen en de jaarrekening aan de gemeente overleggen. Daarnaast heeft de stichting minimaal twee keer per jaar overleg met de gemeente op operationeel vlak. Voor dagelijkse zaken weten zij elkaar goed te vinden en is er regelmatig contact. Hoewel er twee verschillende wethouders zijn, een voor sport en cultuur en een voor vastgoed, verloopt het contact met de gemeente soepel. **Subsidieverantwoording** De Ster moet uiterlijk 30 april 2023 een aanvraag tot subsidievaststelling bij de gemeente indienen. Deze aanvraag bevat een inhoudelijk verslag, waaruit blijkt dat voldaan is aan de prestatieafspraken en de overige afspraken zoals die in deze subsidiebeschikking zijn opgenomen. Bovendien moet de aanvraag tot vaststelling de volgende gegevens bevatten: • een overzicht van de gesubsidieerde activiteiten en de hieraan verbonden uitgaven en inkomsten (financieel verslag of jaarrekening); • een balans van het afgelopen subsidietijdvak met een toelichting daarop. In het dossier zijn verder geen verantwoordingsdocumenten gevonden betreffende de prestatie-afspraken die zijn gesteld in de subsidieverlening, of de doelen zoals geformuleerd in de subsidieaanvraag.

Bijlage 5 | Bestuurlijke reactie

HOOGE MIERDE • HULSEL • LAGE MIERDE • REUSEL

Gemeente
Reusel-De Mierden

Rekenkamercommissie Kempengemeenten
Postbus 11
5530 AA BLADEL

GEMEENTE REUSEL-DE MIERDEN
Verzonden:
21 SEP. 2023

Onderwerp : Bestuurlijke reactie op het rapport van het rekenkameronderzoek naar het accommodatiebeleid in de gemeente Reusel-De Mierden
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : Z23002281/23.16077

Reusel, 19 september 2023

Geachte leden van de rekenkamercommissie,

Op 21 augustus 2023 heeft u het rapport van het rekenkameronderzoek naar het accommodatiebeleid in de gemeente Reusel-De Mierden aangeboden aan het college van de gemeente Reusel-De Mierden. Het college heeft met belangstelling kennis genomen van uw rapportage..

Wij danken uw commissie voor het uitgevoerde onderzoek en geven middels deze brief onze reactie op het rapport. Het college herkent zich in grote lijnen in het beeld dat u schetst. Het betreft zaken die reeds onze aandacht hebben of al in behandeling zijn. Wij zijn verheugd te lezen dat uit het onderzoek blijkt dat de inwoners van de gemeente Reusel-De Mierden in de basis tevreden zijn met de aard en beschikbaarheid van de maatschappelijke accommodaties en voorzieningen. Men ervaart duidelijk een meerwaarde van deze voorzieningen voor het verenigingsleven, voor ontmoeting, voor sociale cohesie, goed burgerschap en talentontwikkeling.

Zoals gezegd is veel uit uw rapport herkenbaar. Uw aanbevelingen sluiten goed aan bij hetgeen waar wij samen met de verenigingen, stichtingen en andere partners uit de gemeente aan willen werken. In onderstaande reactie leest u hoe wij uw aanbevelingen oppakken.

Kerkplein 3 • 5541 KB Reusel • Postbus 11 • 5540 AA Reusel
T +31(0) 497 650 650 • **E** gemeente@reuseldemierden.nl
IBAN NL65 BNGH 0285 0071 06 • **BIC** BNGHNL2G
WWW.REUSELDEMIERDEN.NL

Reactie op de aanbevelingen

1. College: Formuleer integraal (lees: overkoepelend) accommodatiebeleid.
   Het opstellen van (integraal) accommodatiebeleid biedt een kader voor strategische planning, stimuleert efficiënt gebruik van middelen, bevordert samenwerking, toegankelijkheid en duurzaamheid en draagt bij aan gemeenschapsbetrokkenheid. Het helpt de gemeente om de behoeften van de gemeenschap te vervullen en faciliteiten te ontwikkelen en beheren op een manier die optimaal aansluit bij de doelen en belangen van alle betrokkenen.

   Reactie:
   Wij onderschrijven het belang van een overkoepelend accommodatiebeleid. Een integraal beleidskader voor maatschappelijke voorzieningen en/of accommodaties is noodzakelijk voor het opstellen van beleidsplannen op deelgebieden en de uitvoering daarvan op korte, middellange en lange termijn. Een overkoepelend beleid borgt de samenhang met andere beleidsterreinen. Hoewel we dit wel gepland hadden, hebben we het schrijven van het overkoepelend beleid niet kunnen uitvoeren door gebrek aan ambtelijke capaciteit. In de eerste helft van 2024 wordt het overkoepelend accommodatiebeleid afgerond en aangeboden aan de gemeenteraad.

2. College: Werk het overkoepelend accommodatiebeleid uit in (deel)beleidsplannen per domein/discipline.
   In samenhang met aanbeveling 1: Gebruik het overkoepelend accommodatiebeleid als kader/vertrekpunt voor de vormgeving van (actueel) 'deelbeleid' voor sportaccommodaties, culturele voorzieningen, onderwijsaccommodaties, gemeenschapshuizen en eventueel overige maatschappelijke voorzieningen. Formuleer per 'domein' en/of' discipline' kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen en de daarbij behorende streefwaarden en indicatoren. Maak gebruik van monitoring en evaluatie in het beleidsproces om waardevolle inzichten te verkrijgen in de voortgang en impact van beleidsmaatregelen en in de effectiviteit ervan, en om transparantie en beleidsleren te bevorderen.

   Reactie:
   Deze aanbeveling nemen wij graag over. Het overkoepelend accommodatiebeleid vormt het kader voor de plannen op de diverse deelgebieden. Parallel daaraan zijn we al aan de slag gegaan met een deelplan, namelijk het Integraal Huisvestingsplan voor schoolgebouwen. Dit plan wordt in de tweede helft van 2024 aan de gemeenteraad aangeboden. Wij gaan tevens aan de slag met het deelplan voor sportaccommodaties. De verwachting is dat we ook dit afgerond hebben in de tweede helft van 2024.
   Vervolgens bereiden we het plan voor culturele voorzieningen, gemeenschapshuizen en overige maatschappelijke voorzieningen voor. Dit ronden we eind 2024 of begin 2025 af.

3. College en partners/stakeholders: Organiseer het beheer en de exploitatie van de accommodaties op basis van 'partnership'.
   Het doelmatig en duurzaam in stand houden van de accommodaties/voorzieningen is meer dan 'het uitbesteden van het beheer en de exploitatie ervan aan derden'. Het is binnen van tevoren vastgestelde kaders en uitgangspunten (zie aanbeveling 1) een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de (externe) beheerder/exploitant. Voor de gemeente geldt in het bijzonder: investeer in de relatie en in het onderhoud daarvan. Betrek in het kader van 'burgerparticipatie' hierbij, waar mogelijk, ook de inwoners van Reusel-De Mierden (bevorderen eigenaarschap). Stibex als 'burgerinitiatief' is hiervan een goed voorbeeld.

Reactie:
De aanbeveling om te investeren en het onderhouden van de relatie met (externe) beheerders en exploitanten onderschrijven we van harte. Een goede relatie met beheerders en exploitanten is onontbeerlijk voor een goede samenwerking en in het belang van zowel de externe partij, de gemeente maar vooral in het belang van de eindgebruikers van de accommodaties. Dit is ook altijd ons uitgangspunt geweest. Echter we merkten dat, doordat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden niet altijd duidelijk waren, verwachtingen naar elkaar toe ook niet altijd helder waren. Daarom willen we op basis van de bestaande overeenkomsten hier duidelijke afspraken over maken in het eerste kwartaal van 2024. We brengen in beeld welke verplichtingen, wanneer, voor zowel gemeente als beheerder of exploitant hieruit voortvloeien. Op basis hiervan worden afspraken gemaakt om de jaarlijkse taken vooraf met elkaar te bespreken en te evalueren.

4. College: Draag zorg voor voldoende continuïteit in de beleidsontwikkeling en -uitvoering.
De basis hiervoor wordt gevormd door duidelijke kaders en uitgangspunten voor het gemeentelijke accommodatiebeleid (zie aanbevelingen 1 en 2) en door het consequent doorlopen van de daarbij behorende beleidscycli. Maar even belangrijk is dat er binnen het gemeentelijke apparaat voldoende capaciteit en kennis worden vrijgespeeld om de beleidsontwikkeling en -uitvoering (ambtelijk) te ondersteunen. De afgelopen jaren is de capaciteit echt te krap geweest.

   Reactie:
   We herkennen de conclusie dat er sprake is van de stagnatie in de ontwikkeling en uitvoering van het accommodatiebeleid door met name de beperkte ambtelijke capaciteit binnen de gemeente.. We hebben hier dan ook al eerder op geanticipeerd. Begin november 2022 is de ambtelijke capaciteit versterkt door de inhuur van een tijdelijke beleidsmedewerker. Het is onze wens de ambtelijke capaciteit permanent uit te breiden met 1 fte voor een beleidsmedewerker accommodatiebeleid en om de inhuur te verlengen met een jaar. Deze wens is opgenomen in de begroting 2024 die eerst aan het college en in november aan de gemeenteraad voorligt ter goedkeuring.

5. College en raad: Stuur op het voldoende toegankelijk houden van de voorzieningen voor alle inwoners van Reusel-De Mierden.
Het "op afstand zetten" van het beheer en de exploitaties van de gemeentelijke accommodaties mag er niet toe leiden dat de voorzieningen voor groepen van inwoners in de loop van de tijd minder toegankelijk/bereikbaar worden. Een en ander vraagt om politieke keuzes om al dan niet extra gelden beschikbaar te stellen om tarieven en kostenstijgingen meer met elkaar in evenwicht te brengen. Overigens mag duidelijk zijn dat ook andere factoren kunnen bijdragen aan de toegankelijkheid/ bereikbaarheid van de voorzieningen.

   Reactie:
   Uit gesprekken die wij voeren met besturen van verenigingen maken wij op dat de verenigingen geconfronteerd worden met fikse prijsstijgingen. Dit is niet alleen toe te wijzen aan het “op afstand zetten” van het beheer en de exploitatie van gemeentelijke accommodaties, maar bijvoorbeeld ook door stijgende energieprijzen die verenigingen rechtstreeks krijgen doorbelast. Wij ondersteunen verenigingen door in te zetten op verduurzaming en bieden hen de mogelijkheid om gebruik te maken van SPUK regelingen.

Kerkplein 3 • 5541 KB Reusel • Postbus 11 • 5540 AA Reusel
T +31(0) 497 650 650 • **E** gemeente@reuseldemierden.nl
IBAN NL65 BNGH 0285 0071 06 • **BIC** BNGHNL2G

6. College en raad: Betrek de gemeenteraad actief bij het inrichten van verantwoording en informatievoorziening.
   Raadsleden kunnen hierdoor mede bepalen hoe en wanneer ze worden ingelicht over zowel de inhoudelijke taakuitvoering (beheer, ondersteuning, initiatieven, enzovoorts) als de voortgang op het gebied van (strategische) beleidsontwikkeling. Hiervoor dient dan wel eerst een visie of beleidsplan te worden opgesteld, waarin de strategie en doelen worden benoemd (zie aanbevelingen 1 en 2). Zorg er vervolgens voor dat de P&C-cyclus en de overige informatiestromen op inhoud en financiën op elkaar worden afgestemd, zodat er samenhang en overzicht in de informatievoorziening ontstaan. Er hoeft geen monitor te worden gebouwd, maar het incidenteel rapporteren op basis van projecten is niet voldoende om de raad in positie te brengen om goed kaders te kunnen stellen en om zijn controlerende taak te kunnen uitvoeren. De betreffende informatie zou bijvoorbeeld in de periodieke bestuursrapportages kunnen worden opgenomen.

   Reactie:
   Deze aanbeveling nemen we ter harte. Met behulp van de P&C-cyclus informeren wij de raad over de realisatie van de beleidsmatige en financiële doelstellingen van de raad. Daarin volgen wij de wettelijke verdeling van bevoegdheden tussen de raad en het college. De raad gaat over de beleidsmatige en financiële kaders en het college over de uitvoering daarvan. Na de realisatie van het overkoepelend accommodatiebeleid krijgt de raad een volledig beeld over de realisatie van haar beleidsmatige en financiële kaders.

Vragen?
Heeft u nog vragen of wilt u meer informatie? Neem dan gerust contact op met Jan Smolders. Hij is op maandag tot en met donderdag telefonisch bereikbaar via 088-4970348 of via e-mail J.Smolders@reuseldemierden.nl.

Met vriendelijke groet,

B.A.

dhr. J.P.P.S. Ruyters
secretaris

B.A.

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

(033) 496 52 00
info@bmc.nl
www.bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL91 ABNA 0504035754
BTW NL80.86.63.598 B.01

Colofon

September 2023

Classificatie	:	Vertrouwelijk
Namen adviseurs	:	Tom Plat, Dick te Winkel en Abel Bakema
Kenmerknummer	:	PO033642-2148

Kijk voor meer info op onze website: